Gilbert Adair

VISĂTORII

Eros
Journal

3
TREI

Gilbert Adair
Visătorii

EDITORI
Silviu Dragomir
Vasile Dem. Zamfirescu

Director editorial
Magdalena Mărculescu

Coperta
Faber Studio (Silvia Olteanu şi Dinu Dumbrăvician)

Dtp
Cristian Claudiu Coban

Corectură
Sînziana Doman

Această ediţie a fost tradusă după Gilbert Adair, The Dreamers, Faber and Faber, London, 2004

C.P. 27–0490, Bucureşti
Tel./Fax: +40 21 300 60 90
e-mail: office@edituratrei. ro
www.edituratrei.ro

ISBN 978-973-707-457-7

elefant.ro

Cuprins

CARTEA BATE FILMUL?

Nu ştiu cine a spus că, dacă o poveste are loc la Paris, atunci, sigur, e şi sex în ea. Nu a spus-o el, dar Bernardo Bertolucci, regizorul care a făcut, între altele, şi *Ultimul tango la Paris*, ar putea oricând susţine această afirmaţie, mai ales că el este şi autorul filmului *Visătorii* (2003), care — chiar dacă nu face paradă de sex onctuos (vă mai amintiţi scena cu untul?) — nu face deloc abstracţie de erotism. Evident, dacă e Bertolucci şi dacă e Paris, acesta nu poate fi convenţional. Există chiar câteva close up-uri pe penisul unuia dintre protagonişti, motiv, de altfel, pentru care Jake Gyllenhaal, viitorul star din *Brokeback Mountain* (unde nu s-a sfiit să dea viaţă unei pasiuni homosexuale explicite), a refuzat rolul Matthew. (Rolul a fost refuzat şi de Leonardo di Caprio, dar nu din exces de pudoare, ci pentru că actorul era ocupat până peste cap cu filmările la *Aviatorul*.) Şi, pentru ca încărcătura de senzualitate explicită sau implicită să fie şi mai mare, să precizez şi că rolul titular feminin, Isabelle, din filmul lui Bertolucci a fost jucat de viitoarea fată Bond, Eva Green...

Totuşi, veţi spune, aceasta vrea să fie prefaţa unui roman! De ce, atunci, atâtea detalii legate de film şi de filme? O, nu, nu e vorba de un irepresibil puseu de cinefilie, ci de însăşi geneza acestei cărţi. Înainte de a fi *The Dreamers*, a fost romanul *The Holy Innocents*, al aceluiaşi Gilbert Adair, ziarist londonez născut în 1944 la Edinburgh, dar care, între fatidicul an 1968 şi 1980, a trăit la Paris, acel Paris al pasiunii devastatoare pentru cinematografie şi al gustului juvenil pentru baricade despre care este vorba în cele două variante ale cărţii. O carte care a fost remarcată de producătorii de film încă din varianta sa iniţială, dar a cărei ecranizare a fost respinsă în mod repetat de către autor. Numai că nu-l putea refuza şi pe Bertolucci, aşa că Adair a acceptat în cele din urmă, ba chiar a devenit scenaristul filmului *The Dreamers/I Sognatori.*

Succesul ulterior al filmului l-a făcut pe Adair să fie nemulţumit de prima variantă a cărţii şi a rescris romanul, schimbându-i şi titlul, devenit acelaşi cu al peliculei. Numai că, precizează autorul, nu e vorba despre o simplă convertire a scenariului într-un roman (o aşa-numită „novelizare”), ci de o operă care se vrea de sine stătătoare, având propria autonomie estetică. „Filmul şi cartea or fi ele gemeni”, zice el, „însă, ca şi gemenii ficţionali, Théo şi Isabelle, nu sunt nişte gemeni identici”. Lucrurile sunt perceptibile la nuanţă (griul din carte şi griul din film nu seamănă, aşa că mai bine sunt convertite în culori diferite — zice Adair), aşa cum sunt vizibile în elemente structurale: finalurile sunt exact pe dos.

În acest punct, cred eu, cartea bate filmul, în ciuda distribuţiei, a regizorului şi a succesului de casă. O spune asta un fan al lui Bertolucci şi unul care nu e teribil de impresionat de performanţele scriitoriceşti ale lui Adair. Însă posibilul avatar al personajelor lui Fournier (Meaulnes) sau Salinger (Holden Caulfield) are, parcă, mai multă consistenţă în roman, unde „cărarea pierdută" e o himeră nenumită, decât în film, unde Matthew rămâne cam prea explicit „de veghe-n lanul de asfalt", cantonat în dramatismul unei gherile urbane pe care nu o înţelege şi nici nu vrea să o înţeleagă. Ceea ce în carte pare a fi element de substanţă, în film, cu tot respectul pentru cel care a convins-o pe Maria Schneider să accepte lubrifierea neconvenţională a lui Marlon Brando, este, mai degrabă, element de compoziţie. (Într-un fel, era şi firesc să fie aşa, filmul — ca artă a vizualului — punând un accent aparte pe peisajul interior şi exterior, pe starea de spirit exprimată şi altfel decât prin sugestie, printr-o plastică a „senzaţionalului" — în sens etimologic.)

Lucrurile nu sunt deloc simple, fiindcă Gilbert Adair nu le lasă să fie simple, suprapunând temei erotismului, declinat *à trois* pe fundalul evenimentelor anului 1968, tema cinematografului ca oglindă complementară şi, adesea, inversată a lumii. Théo şi Isabelle sunt acei „eroi fără cauză" care atrag în jocul lor, menit să identifice un scop feluritelor lor revolte (împotriva familiei, a moralei, a societăţii ş.am.d.), un novice venit, la propriu, din altă lume. Rolul lui Matthew este acela de cobai, de subiect al unui test pervers (în măsura în care perversiunea nu este o morală inversată, ci o *altfel* de morală). Sublimul cauzei gemenilor nu stă în presupusele ei finalităţi (în orice caz, nu în declinarea unei poveşti de cuplu!), ci în permanenta tentativă de aproximare a ei. Gemenii nu doar *se caută* amniotic, în încercarea de regăsire simbolică a unei placente comune, din care se nutresc elanurile extrauterine ulterioare. Ei *caută* ceva şi nu ştiu ce. Atunci, verifică ipotezele posibile cu ajutorul noului lor prieten, sedus de ineditul situaţiei, al menajului la o adică destul de excitant din casa gemenilor.

Convenţia de la care se pleacă este, aşa cum spuneam, cea a pasiunii comune pentru cinematograf. Matthew studiază arta la Paris, în timp ce Théo şi Isabelle sunt obsedaţi de film, petrecându-şi timpul liber la cinematecă. Dar cinemateca va fi închisă din ordinul lui André Malraux, ministrul francez al culturii, nemulţumit de orientarea estetică a directorului cinematecii, miticul Langlois. Cei trei se întâlnesc, în plină confuzie (metonimie a confuziei generale care cuprinsese Franţa), pe treptele cinematecii. Lipsiţi arbitrar de obiectul pasiunii reciproc împărtăşite, cuplul gemeni — Matthew caută un succedaneu. Acceptând invitaţia în casa lui Théo şi Isabelle, junele american inocent (loc comun: „un american la Paris") realizează că

nu-i este greu să accepte şi relaţia lor incestuoasă, în care se implică, la rându-i. Tipic pentru un american, el este sedus nu neapărat de sex appeal-ul tulburător al Isabellei, ci de provocarea de a construi o nouă lume alături de aceasta şi de fratele ei. Exact ca într-un film! (Aici, filmul bate cartea, totuşi?) Pentru a face lucrurile şi mai clare, cei trei (de fapt, cuplul gemeni — Matthew, care prinsese consistenţă pe toate planurile) se cufundă în convenţia filmică, practicând o serie de jocuri iniţiatice legate de film în sine. Lumea aşa zicând reală este înlocuită de perspectiva ei cinematografică, „sfinţii inocenţi" rupând treptat toate legăturile ombilicale cu societatea.

Numai că societatea nu acceptă această falie brutală care se cască între ea şi fiii ei rătăcitori, atrăgându-i înapoi în propria ei groapă de potenţial. Aceştia ajung din nou pe stradă, angrenaţi în iureşul anului 1968, al revoltelor studenţeşti, fiind obligaţi să trăiască de cealaltă parte a baricadei, unde ritmul e altul, mult mai precipitat. Nesincronizarea ritmurilor duce, evident, la o turnură tragică, aproape deloc mediată, a evenimentelor. Cineva trebuie să acţioneze ca un simulacru de Don Quijote şi să se sacrifice catharctic. Va fi Matthew, vor fi gemenii?

Poate că, de fapt, asta nici nu prea mai are importanţă. Cuplul atipic creat, o dată confruntat cu o altă convenţie, cea a „realităţii" de uz general, nu poate rezista, iar finalul relaţiei va fi abrupt, separând chirurgical lumea trăită de iluziile ei şi lumea murită de patimile ei. Vorba lui Charles Trenet, invocat pe ultima pagină a cărţii: *Et... que reste-t il de nos amours?*

DAN-SILVIU BOERESCU

Pentru Michael, Eva şi Louis — Orice alţi actori ar fi fost numai nişte impostori

VISĂTORII

Cinemateca Franceză se află în al şaisprezecelea arondisment al Parisului, între esplanada Trocadero şi bulevardul Albert-de-Mun. Grandoarea musoliniană a Palatului Chaillot în care se găseşte aceasta îl impresionează pe cinefil în asemenea măsură, încât el jubilează la gândul că trăieşte într-o ţară în care o artă prea puţin respectată în alte părţi se află aici la mare preţ. La fel de repede însă îl apucă şi dezamăgirea când, la o privire mai atentă, descoperă că, propriu-zis, Cinemateca nu ocupă mai mult de o mică aripă a întregului edificiu, în care dai, pe furiş aproape, printr-o intrare ferită de la subsol.

La această intrare se ajunge fie dinspre esplanadă, un încântător platou plin de chitarişti, îndrăgostiţi, rolleri, vânzători africani de suveniruri şi fetiţe în rochii de tartan însoţite de bonele lor englezoaice sau portugheze, fie urmând drumul şerpuit al unei grădini care, curgând paralel cu bulevardul Albert-de-Mun, permite privirii să se strecoare printre tufele luminate şi să întrevadă vârful Turnului Eiffel. Oricum ai ajunge, sfârşeşti prin a coborî câţiva paşi până la foaierul Cinematecii, a cărui austeritate impresionantă e întreţinută de aglomerarea cinescoapelor, proiectoarelor, camerelor obscure, lanternelor magice şi a altor relicve primitive şi înduioşătoare datând din preistoria cinematografului.

Se întâmplă uneori ca grădina să fie invadată de cinefili de trei ori pe seară, la şase jumătate, apoi la opt şi jumătate şi la zece şi jumătate.

Fanaticii însă, aşa-numiţii *şoareci de Cinematecă*, cei care soseau pentru reprezentaţia de la ora şase jumătate şi rareori plecau înainte de miezul nopţii, preferau să se ţină departe de spectatorii mai puţin maniaci, pentru care Chaillot nu însemna altceva decât o noapte de distracţie fără mari cheltuieli. Şi asta pentru că cinefilia, aşa cum se practica acolo, în primele rânduri ale sălii, constituia o societate secretă, masonică, o adevărată cabală. Acel prim rând aparţinea în exclusivitate *şoarecilor*, ale căror nume ar fi trebuit menţionate pe locurile lor, ca şi cele ale regizorilor, inscripţionate pe pânza scaunelor pliante, un *Mr Ford* sau *Mr Capra* uşor acoperit de umărul şi antebraţul subsemnatului, cum îşi întoarce către fotograf chipul bronzat, luminat de o privire zâmbitoare.

Ce erau aceşti *şoareci*, aceşti fanatici locuitori ai nopţii, dacă nu nişte lilieci vampiri învăluiţi în mantia propriilor umbre?

Dacă alegeau să stea atât de aproape de ecran, era pentru că nu suportau să nu fie ei *cei dintâi* la care ajungeau imaginile filmului, înainte ca acestea să depăşească obstacolul fiecărui rând şi să treacă

rând cu rând, din ochi în ochi, din spectator în spectator, până când sfârşeau secătuite, uzate, reduse până la mărimea unui timbru poştal şi ignorate de îndrăgostiţii îmbrăţişaţi a căror identitate se pierdea în întunericul ultimului rând, şi se întorceau uşurate la propria sursă, cabina proiecţionistului.

În plus, pentru ei ecranul chiar funcţiona ca un paravan. Îi ascundea de ochiul lumii.

— L-ai văzut pe rege?

Primăvara, cu mănunchiurile sale de violete şi brânduşe răsărind de niciunde ca florile de hârtie ale unui scamator, sosise în seara aceea în grădinile Cinematecii.

Era şase şi douăzeci. Trei adolescenţi ieşiseră de la metrou şi se îndreptau spre Piaţa Trocadero, ca s-o apuce pe drumul paralel cu bulevardul Albert-de-Mun. Întrebarea fusese pusă de cel mai înalt dintre cei trei. Era musculos şi zvelt, dar mergea îndoit de spate, într-un mod deloc potrivit cu fizicul său. Îţi puteai imagina cu uşurinţă, pe sub talmeş-balmeşul de haine care-l acoperea, delicateţea gleznelor şi linia fină, ascuţită, a omoplaţilor. Cât despre hainele pe care le purta — geaca din petice de catifea cord, blugii ale căror cute se neantizau în spaţiul inform de sub genunchi, sandalele de piele —, le purta cu geniul atribuit undeva de Stendhal unei doamne care coboară dintr-o trăsură. Numele lui era Théo. Avea şaptesprezece ani.

Sora lui, Isabelle, era mai mică doar cu o oră şi jumătate. Purta o pălărie cloş şi o blană albă şi moale în jurul gâtului, pe care la fiecare cinci minute şi-o arunca peste umăr, cu neglijenţa unui boxer profesionist care îşi primeşte prosopul.

Dar era departe de domnişoricile cu nimic în cap care purtau astfel de accesorii pentru că erau la modă, la fel de departe cum sunt doi atleţi care aleargă la un moment dat umăr la umăr, unul ajungând să-l lase pe celălalt cu mult în urmă. Încă din copilărie nu mai purtase ceva nou. Mai precis, nu trecuse niciodată de faza în care se înveşmânta, cu infatuare copilărească, în rochiile bunicii. Mai mult, făcând din ele o pasiune, şi le însuşise.

Domnişoricile fără nimic în cap se holbau la ea, întrebându-se cum îi reuşea. Secretul era: *nu folosea niciodată oglinda*. Isabelle obişnuia să spună cu emfază: „E ceva vulgar să te priveşti în oglindă. Oglinzile sunt făcute să-i vezi pe alţii în ele”.

Théo nu-i adresase întrebarea surorii sale, ci tânărului care mergea alături de ea. Deşi Matthew era cel mai în vârstă dintre ei, având optsprezece ani, părea cel mai tânăr. Era de o fragilitate izbitoare şi nu se bărbierise niciodată în viaţa lui. În blugii lui albaştri scrobiţi, cu puloverul strâmt, mulat, şi adidaşii albi, părea că merge pe vârfuri, fără să atingă pământul. Avea unghiile roase până în carne şi ticul de a-şi atinge uşor vârful nasului cu indexul îndoit.

A fost odată un faun care a ajuns la o apă, dar nu reuşea să bea, pentru că tot întorcea capul să se asigure că din împrejurimi nu îl pândea nici o prezenţă ostilă. În cele din urmă, a murit de sete. Matthew putea să fie faunul din poveste. Chiar şi în repaus, ochii lui priveau circumspecţi în toate părţile.

Matthew era un american din San Diego, de origine italiană. Nu mai plecase niciodată de acasă până atunci. La Paris, unde studia franceza, se simţea la fel de stingher ca un extraterestru proaspăt sosit de pe altă planetă. Considera prietenia cu Théo şi Isabelle, care se definitivase în umbra albă a ecranului de la Cinematecă, un privilegiu de care nu era demn şi trăia cu spaima că prietenii săi vor ajunge în cele din urmă ei înşişi la această concluzie.

Se mai temea şi că nu citise cum trebuie printre rânduri termenii relaţiei dintre ei. Uitase că adevărata prietenie este un contract care nu trebuie citit printre rânduri.

Singuraticii nu se gândesc decât la prietenie, la fel cum frustraţii nu au în minte altceva decât plăcerea. Dacă îngerul păzitor al lui Matthew i-ar fi îndeplinit orice dorinţă, acesta ar fi cerut o maşină, una care nu s-a inventat încă şi care i-ar fi permis proprietarului să afle unde se găsea la momentul respectiv fiecare dintre prietenii săi, ce făceau şi cu cine. Aparţinea speciei celor care bântuiau pe sub balconul persoanei iubite până târziu în noapte, încercând să identifice umbrele care mişunau dincolo de storurile veneţiene.

În San Diego, înainte de a ajunge la Paris, cel mai bun prieten al său fusese un fotbalist, un tânăr arătos, ale cărui trăsături perfecte erau stricate numai de un nas strâmb. Acesta îl invitase să-şi petreacă noaptea în casa părinţilor săi. Camera lui era într-o stare jalnică. Patul era plin de tricouri murdare şi chiloţi. Un poster cu Bob Dylan şi un steag al liceului erau prinse pe perete. Într-un colţ al camerei se aflau, puse grămadă, nişte jocuri de strategie. Din ultimul sertar al unei comode, acesta luase un plic îngălbenit al cărui conţinut îl vărsase pe covor — fotografii lucioase decupate din reviste de modă şi sport, înfăţişând bărbaţi tineri, majoritatea aşezaţi în profil, mai mult sau mai puţin dezbrăcaţi. Matthew, încurcat, crezuse că prietenul său îi făcea o confesiune şi că se aştepta la acelaşi lucru de la el. Aşa că acceptase despre el ceva ce nu realizase niciodată până atunci: că şi el era tulburat de frumuseţea masculină, de tinerii cu sfârcuri ca nişte stele.

Prietenul său fusese însă revoltat de această neaşteptată mărturisire. Părinţii îi făcuseră cadou o operaţie estetică, la aniversarea celor optsprezece ani ai săi. Ceea ce Matthew luase drept artă erotică era de fapt o simplă antologie a diverselor eşantioane de nasuri. Cu inima bătându-i nebuneşte, la miezul nopţii plecase tiptil către casă.

Hotărâse atunci să nu se mai lase niciodată prins într-o astfel de

capcană. Din fericire, uşa care se deschisese atunci fusese închisă cu aceeaşi uşurinţă. Îngrozit că propriul său secret putea fi descoperit, prietenul său nu suflase o vorbă despre cele întâmplate.

Matthew începuse să se masturbeze — o dată, uneori de două ori pe zi. Ca să atingă climaxul, îşi evoca în minte imaginile unor tineri cu picioare zvelte. Apoi, când aproape izbucnea, se forţa să se gândească la fete. Această schimbare bruscă deveni în scurt timp un obicei. La fel cum un copil nu acceptă să i se citească decât acelaşi basm, pentru el orgasmele solitare nu mai suportau nici o abatere de la scenariul prestabilit şi dispăreau pe neanunţate, dacă din nenoroc nu făcea schimbarea aducătoare de plăcere.

Există focuri şi focuri: focul care arde şi cel care dă căldură, focul care devorează o pădure şi cel care adoarme o pisică. La fel se întâmplă şi când faci dragoste cu tine. Ceea ce cândva reprezenta pentru tine una dintre minunile lumii devine la fel de banal ca un papuc vechi. Matthew şi sinele său au început treptat să nu se mai excite unul pe celălalt.

Pentru a-şi retrezi dorinţa, a creat un sistem pe baza vechii gafe care-i cauzase bătăile nebuneşti de inimă. Ca un mic şi bun catolic ce era, mergea să se spovedească la biserica din strada Hoche.

Confesiunea devenise viciul său. Îl excita chiar mai tare să-şi recunoască vinovăţia micilor mizerii decât să le practice. Spaţiul insalubru al confesionalului îi provoca mai mereu o erecţie. Cât despre fricţiunea necesară, era suplinită cu succes de încurcătura în care se simţea pus când i se cerea să dezvăluie numărul dăţilor când s-a „atins" singur.

Căci e mai uşor să mărturiseşti o crimă decât faptul că te masturbezi. Unui criminal care se confesează i se arată respectul cuvenit. El face din preot un om fericit.

Dar oare îi iubea Matthew pe Isabelle şi pe Théo? De fapt, el se îndrăgostise de o anumită faţetă pe care cei doi o aveau în aceeaşi măsură, un lucru identic pe care-l împărtăşeau, chiar dacă nu erau gemeni perfecţi, ceva care se ivea pe faţa unuia şi continua pe a celuilalt, în funcţie de o expresie anume, o lumină înşelătoare sau unghiul în care îşi ridicau capul.

Evident, nu vorbise nici unuia despre strada Hoche. Mai degrabă ar fi murit decât să li se confeseze despre confesiunile lui.

— L-ai văzut pe rege?

— Da, da, aşa cred.

— Ei bine?

— Nu mi s-a părut cu nimic deosebit. Nu aduce nimic nou faţă de Borzage[1].

Când Théo vorbea de „rege" se referea la „Seventh Heaven"[2], o melodramă realizată în anii treizeci de regizorul hollywoodian Henry

King. Aceeaşi poveste fusese filmată mai devreme de un alt regizor, Frank Borzage, dar ei veniseră să vadă versiunea lui King. În luna martie Cinemateca programase o retrospectivă a filmelor sale.

Dar de ce şi-ar fi dorit ei să vadă un film pe care Matthew îl găsea neinteresant? De fapt, nici nu le-ar fi trecut prin minte să nu-l vadă, la fel cum cititorul unui ziar n-ar renunţa la abonament numai pentru că nu i-a plăcut un număr. Nu se aflau acolo ca să judece. Se considerau mai degrabă prieteni sau musafiri ai ecranului alb care, pentru nouăzeci de minute, urma să devină, ca şi Ambasada Americii, teritoriu american.

Coborând toţi trei pe lângă Cinematecă, discutau lucruri serioase: mai exact, despre filme.

Conversaţia *şoarecilor* era de nereprodus. Chiar şi Matthew, pentru care aceşti termeni erau rezervaţi în mod normal lui Michelangelo, Shakespeare şi Beethoven, ceda tentaţiei cinefililor de a descrie orice film bun numai pe jumătate drept *sublime*, şi oricare altul, puţin mai bun decât atât, drept *chef d'oeuvre*. Totuşi, exista ceva nelalocul lui în modul în care îi ieşeau cuvintele din gură. Nu se putea hotărî dacă acolo trebuia să existe nişte ghilimele, iar cuvintele se cereau rostite cu ironie, tot astfel cum cineva, neobişnuit să cineze în oraş, ezită în faţa unei armate de furculiţe şi cuţite. Nu înţelegea că, de fapt, cuvintele, ca şi banii, erau subiectul unui curs fluctuant şi că, la Cinematecă, termeni precum *sublime* sau *chef d'oeuvre* erau de multă vreme monedă curentă.

Numai cei care trebuie să traducă idei dintr-o limbă într-alta vor intui aceste nuanţe. Pentru Théo şi Isabelle nu exista nici o diferenţă. Aşa că, pentru urechile lui Matthew, exista ceva cu adevărat sublim în uşurinţa cu care ei vehiculau aceste superlative, schimbându-le de parcă ar fi fost nişte fluturaşi de badminton.

Încurcat, se temea că va fi lăsat mult în urmă, că alături de lirismul lor entuziasmul său insipid se va face vinovat de o prea slabă admiraţie. Aşa că a început să-i imite, făcând ca rolul său să fie unul agreabil.

Dacă Isabelle se simţea flatată de atitudinea lui, totuşi n-o arăta.

De fapt, era de acord cu o remarcă pe care ea o făcuse când se apropiau de intrarea în Cinematecă.

— Dragul meu Matthew, i-o trântise ea pe nepusă masă, când doi oameni sunt de acord, se cheamă că unul e redundant.

Pentru moment, chipul i se înnegurase, dar ştia că va trebui să se arate în continuare de acord cu ea. Era ca jucătorul care preferă să păstreze mingea în terenul câştigătorilor decât să înscrie pentru perdanţi.

— Nu m-am gândit la asta niciodată, rostise cu amărăciune, dar fireşte că ai dreptate.

Ea căscase ochii.

— Of, Doamne, eşti incurabil!

— Nu-l mai tachina, o certase Théo, nu vezi că nu-i place?

— Prostii. Îi place la nebunie. Aşteaptă cu lăcomie — nu, cu pasiune — să fie pedepsit.

Matthew o privise pe această tânără pe care o iubea în felul lui propriu.

— Mă dispreţuieşti, ştiu asta, spusese.

— *Au contraire*, răspunsese ea, cred că eşti îngrozitor de drăguţ. Amândoi credem asta. Eşti cea mai de treabă persoană pe care-o ştim. Nu-i aşa, Théo?

— Nu te uita în gura ei, Matthew, spusese Théo. E o javră. Vrea toată lumea numai pentru ea.

Tocmai atunci sosiră în grădina Cinematecii.

La prima vedere, scena confruntării dintre ei se repeta în fiecare seară, la aceeaşi oră. Dar numai la prima vedere. Ceva se schimbase. *Şoarecii* nu mai vorbeau despre lucruri importante.

Precaut, Théo o luă înaintea celorlalţi şi merse să arunce o privire la porţile Cinematecii. Erau încuiate. De fiecare parte a lacătului atârna, în semicerc, un lanţ gros din metal, evocându-i imaginea ceasurilor de buzunar ostentative purtate de capitaliştii grăsani din filmele sovietice de propagandă. În mijloc era agăţată strâmb o bucată de carton pe care cineva scrisese de mână: *fermé*.

Se năpustise pe scări în jos, sărind câte două trepte, şi privise printre barele grilajului. Înăuntru, foaierul era cufundat în întuneric. La casa de bilete nu era nimeni. Podeaua, care nu fusese măturată, era plină de bilete rupte. Înăuntru se odihneau camerele obscure şi lanternele magice, cu pescăruşii lor de hârtie, atleţii goi şi călăreţii condamnaţi să sară la infinit printr-un inel făcut din mai multe cercuri micuţe de metal.

Théo privise la fel cum o făcuse probabil şi Newton când mărul sau moneda căzu. Un dependent căruia i se refuză doza n-ar fi putut avea o expresie mai înfiorătoare pe chip.

— Salut.

Théo se întoarse brusc.

Era Jacques, unul dintre cei mai împătimiţi *şoareci.* Avea trăsăturile longiline ale unui ogar deşirat. Cu paltonul lui din piele plin de pete, cu geanta de umăr burduşită şi cizmele soioase, cu o faţă palidă de cocainoman şi părul oribil încâlcit, arăta ca o sperietoare de ciori pe care o speriaseră ciorile.

— Salut, Jacques.

— Şi, Théo, n-ai putea…

Théo, care ştia că Jacques urma să îi ceară câţiva franci, i-o tăie scurt.

Era un ritual obişnuit. Dar Jacques nu era un cerşetor ca oricare altul. Cerea mereu ceva „pentru filmul lui”. Filmul nu-l văzuse totuşi nimeni, cu toate acestea, lucruri cu mult mai stranii se întâmplaseră şi adevărate capodopere fuseseră realizate cu mult mai puţini bani decât reuşise Jacques să stoarcă de la prietenii săi cinefili de-a lungul anilor.

În ultima vreme însă, lucrurile nu mai stăteau la fel. Ştiind că Jacques obişnuia să scotocească prin pubelele de gunoi din Piaţa Trocadero, unul dintre *şoareci* cumpărase din Pigalle o revistă pornografică şi, pe cea mai scabroasă dintre fotografii, desenase un balon ca în comicsuri, în dreptul sexului căscat al femeii, iar în interiorul său mâzgălise cu litere mărunte următoarele cuvinte: „Bonjour, Jacques”. În drumul său de la ora şase şi jumătate spre Cinematecă, *şoarecele* o pusese acolo unde era sigur că Jacques o va găsi când, la miezul nopţii, avea să părăsească sala.

De la acest episod, care se desfăşurase conform planului, Jacques se autoexilase din primul rând şi nu mai schimba nici un cuvânt cu foştii săi prieteni. Théo ştia că el era singurul căruia Jacques continua să-i ceară bani, dar îi păstra acestei creaturi demne de milă o anumită afecţiune mai veche, datând din zile mai bune.

Cât despre Isabelle, ea nu voia să aibă de-a face cu el. Pretindea că nu era curat şi că mirosea.

— Dacă rahatul s-ar putea reproduce, ar mirosi exact ca amicul tău Jacques.

Jacques le aducea veşti cutremurătoare. Langlois fusese dat afară. Henri Langlois, creatorul şi curatorul Cinematecii, cel pe care Cocteau îl numise cândva „dragonul care ne păzeşte comoara”, fusese concediat de Malraux, ministrul de cultură al lui de Gaulle.

— Cum adică, a fost dat afară?

— Asta e tot ce ştiu, răspunsese Jacques, care nu abandonase ideea de a aduce în discuţie problema banilor. Nu mai e, iar Cinemateca e închisă pe termen nelimitat. Dar Théo…

— De ce ar face Malraux una ca asta? N-are nici un sens.

— Ei, vechea poveste. Haosul, dezordinea, megalomania.

Théo mai auzise deja toate astea. Se spunea despre Langlois că îşi ţinea cutiile cu filme în cadă, că distrusese astfel adevărate capodopere, dar şi că, în timpul războiului, în timp ce unii salvau paraşutişti, el se luptase pentru nişte pelicule.

Era un curator excentric. În viziunea lui, păstrarea unei comori însemna împărtăşirea ei. Îi plăcea să arate şi altora filmele. Considera că era bine pentru ele să treacă printr-un proiector. Din acest punct de vedere era diferit de arhivarul care crede că proiecţia repetată poate dăuna unui film — ceea ce ar fi echivalat cu a considera zâmbetul dăunător pentru faţă.

Totuşi, e perfect adevărat că proiecţia, ca şi zâmbetul, produce

riduri. Duşmanii lui Langlois îl acuzau că îşi bătea joc de patrimoniul naţional. Filmele, spuneau ei, nu se mai păstrau în cada de baie.

Théo, care nu citise un ziar în viaţa lui, acum ardea să-şi cumpere unul. Detalii, avea nevoie de detalii. Dibuind mecanic un pumn de monede în adâncul buzunarului, i le îndesase lui Jacques în palmă, fără să le mai privească. Luând în considerare veştile abia primite, se putea spune că tocmai îşi plătise un informator.

Pe Isabelle, turnura evenimentelor o lovise ca un trăsnet.

— Nu-mi vine să cred, rostise, cu convingerea unui clarvăzător. S-a făcut o greşeală. Langlois e pe lista neagră din cauza unor infracţiuni minore. Cu siguranţă mâine Cinemateca se va deschide. Poate chiar în seara asta, puţin mai târziu.

Era asemeni celui care aude un pocnet de armă şi se încăpăţânează să creadă că a fost numai explozia unui cauciuc.

— Ascultă, Isa, zise Théo, ia-ţi vulpea aia moartă de pe urechi şi ascultă naibii odată. Îţi spun doar ce mi-a zis Jacques.

— Ce ştie Jacques?

— A auzit de la Victor Peplum — acesta din urmă era un alt *şoarece*, supranumit aşa datorită pasiunii pe care o manifesta pentru filmuleţele italieneşti de duzină, genul care se dădea în vânt după Maciştii[3] şi Herculi musculoşi, care să-şi insinueze bicepşii obsceni pe sub togile elegante —, iar Peplum o ştia de la unul dintre plasatori.

— Ai să vezi, spuse Isabelle lovindu-şi uşurel arătătorul de vârful nasului.

Cinefilii merseseră între timp să bea *menthes à l'eau* într-una din cafenelele care înconjurau Piaţa Trocadero. Lumina scăzuse în grădină, se omogenizase, şi nici măcar briza nu-i mai strica strălucirea egală şi difuză. Învăluiţi în acest semiîntuneric — el însuşi întrerupt uneori de conul luminos al giroscopului din vârful Turnului Eiffel, aflat pe malul stâng al Senei —, arbuştii începuseră să-şi piardă contururile şi să semene cu aripile unor lilieci.

Lângă intrarea Cinematecii, un cuplu de tineri, neobişnuit de bronzaţi, înveşmântaţi deopotrivă în haine de sibir gri, cu berete scoţiene de lână pe cap, stăteau înlănţuiţi pe o bancă. Imaginaţi-vă o pereche de gemeni siamezi uniţi prin buze. Indiferenţi la lumea pe care, prin tradiţie, o făceau să se rotească în continuare, îşi schimbau mereu unghiul gâturilor, umerilor şi al braţelor, ca nişte acrobaţi care-şi modifică poziţia pregătindu-se pentru un triplusalt. Făceau dragoste într-un fel atât de primitiv şi lipsit de orice ruşine, încât un antropolog ar fi putut interpreta scena drept un rit tribal al trecerii — dansul împerecherii a doi sălbatici.

Pe Matthew îl trecură fiorii. Imaginea figurilor strălucitoare ale celor doi îl făcea să se simtă o biată faţă palidă.

— Şi-acum ce facem?

Mai întâi aveau să mănânce, pe esplanada Trocadero, sandvişurile pe care le pregătiseră pentru acea seară.

Pe drumul care cobora de la esplanadă către cheiul Senei, cineva aliniase cu precizie mai multe sticle de coca-cola, printre care rollerii treceau cu viteze ameţitoare, aplecându-se pe spate ca nişte spărgători de nuci şi evitând abia în ultima clipă să nu aterizeze direct în râu, printr-un viraj ameţitor. Purtând o vestă subţire de culoare albastră şi o pereche de pantaloni foarte scurţi din denim, un lustragiu de culoare, foarte înalt şi slăbănog, cu o piele foarte lucioasă, care-i putea servi drept reclamă propriei îndeletniciri, îşi lăsase cutia cu ustensile alături, îşi pusese o pereche de patine cu rotile şi începuse să alunece magistral în cerc, drept, cu braţele ridicate pe orizontală de-o parte şi de alta a frumosului său trup, ca un Iisus de culoare crucificat. Părul mătăsos şi moale se iţea de la subsuorii Crucii.

Găsiră un loc adăpostit din care să poată privi în voie şi se aşezară acolo, bălăngănindu-şi picioarele şi mâncând sandvişuri. Cea care deschise discuţia fu Isabelle. Cum un călugăr cistercian îşi asumă jurământul tăcerii, tot astfel ea şi-l asumase pe cel al conversaţiei. Comenta spectacolul care se desfăşura la picioarele ei. Se juca de-a Dumnezeu.

Holbându-se cu insolenţă la o adolescentă cu pielea măslinie, cu ochi de marmură brună şi o umbră de mustaţă, spuse:

— Acum, orice-aţi crede voi despre ea, şi sunt de acord că n-o fi chiar pe gustul tuturor, pur şi simplu nu-mi pot imagina că Dumnezeu ar fi putut să creeze lumea fără să includă un astfel de specimen. Nu-i aşa?

Sau, despre un tânăr visător, blond şi ochelarist, ale cărui rame transparente îi făceau privirea uşor prea pătrunzătoare:

— Aş îndrăzni să spun că, de-aş fi fost Dumnezeu, i-aş fi făcut nişte maxilare mai fine, dar, pe bune, per ansamblu nu-i rău, nu-i rău deloc.

Sau, despre o pereche uimitoare care se plimba pe lângă fântâni — doi fraţi albinoşi şi în aparenţă orbi, gemeni identici, pe la vreo treizeci de ani, îmbrăcaţi în acelaşi stil, ambii purtând bastoane albe cu care atingeau pământul în acelaşi timp, drept–stâng, drept–stâng, cu dexteritatea unor adevăraţi paznici:

— Ei bine, trebuie să recunosc, nu m-aş fi gândit niciodată la asta.

Începu să plouă. Isabelle, care nu suporta vremea care *s-o atingă,* insistă să meargă la metrou, chiar dacă băieţii ar fi preferat să mai hoinărească pe cheiurile Senei.

La staţia de metrou din Piaţa Odéon, Matthew îşi părăsi prietenii şi se îndreptă spre camera sa dintr-un hotel aflat în Cartierul Latin, loc rezervat unui adevărat regat al blugilor, minusculelor săli de cinema care îi supuneau pe privitori la o dietă spartană pe bază de Bergman şi Antonioni şi *charcuterie*-ilor tunisiene în care, pentru câţiva franci,

puteai cumpăra un kebab de miel sau oaie, şi un foitaj cleios cu umplutură lipicioasă de miere sau lămâie. Fondul muzical al curţii sale era cel al unui film italienesc neorealist: muzică de dans, plânsetele unui copil, „Für Elise” cântată la un pian prost acordat.

Somnul este un spirit care ajunge să depindă, ca mai toate spiritele, de micile detalii scenice: lămpile acoperite, draperiile trase, răbdarea şi liniştea. Depinde, de asemenea, de naivitatea celui care doarme, de cât este el de dispus să creadă că, în câteva minute, dacă se pregăteşte cum trebuie de plecare, va intra într-o transă autoindusă. Numai atunci va consimţi acesta să înceapă revărsarea teribilă şi iluzorie a ectoplasmei viselor.

Matthew nu credea în invocările oculte ale somnului. Totuşi, noaptea visă. Visul se confunda cu o amintire de când, cu un an în urmă, la Londra, se afla în drum spre National Gallery.

Se trezise prins într-un nod de trafic în Trafalgar Square. În faţa galeriei, pe trotuarul de vizavi, stătea un tânăr (american?, german?, suedez?), un băiat de o neasemuită frumuseţe, care aştepta să traverseze pe partea cealaltă. Ochii lui Matthew se umpluseră de lacrimi, genul de lacrimi pe care numai o astfel de manifestare flagrantă a frumuseţii le poate provoca şi care, asemeni lichidelor incompatibile în interiorul unui tub, nu se vor amesteca niciodată cu cele izvorâte din motive mai mărunte. Nu avea nici cea mai mică bănuială legată de cele ce aveau să urmeze. Căci numai când băiatul începuse să traverseze strada Matthew îi putu zări membrele schimonosite. Afectat de o boală neurologică, păşea ca un clovn pe picioroange, aruncându-şi cu putere genunchii în faţă pe măsură ce avansa.

Cele două feluri incompatibile de lacrimi izvorâră deopotrivă în ochii lui Matthew. Sfâşiat de milă faţă de monstrul fermecător, şi-ar fi dorit să îl ajungă din urmă, să-i prindă umerii cu mâinile, să-i sărute fruntea şi să-i comande să meargă drept. Pe măsură ce Matthew s-ar fi pierdut apoi pe nesimţite în mulţime, mulţi ar fi rămas împietriţi de uimire în faţa miracolului şi, căzând în genunchi, ar fi început să se roage. Cu alte cuvinte, suferea de un complex christic, o categorie psihică nerecunoscută de specialişti, care are totuşi o existenţă de sine stătătoare.

Aici era punctul în care se sfârşea amintirea şi începea visul.

În vis, Matthew se grăbea să-l apere pe băiat, batjocorit de trecători.

Ţipa: „Dar inima îi e la locul ei” — numai pentru a-i provoca pe trecători să-i răspundă. „Nu, inima lui nu e la locul ei! Nu e la locul ei!” Apoi îl vedea pe băiat urcat în vârful Coloanei lui Nelson, fluturând ecranul Cinematecii ca pe un imens steag galben de carantină. Matthew începu să urce coloana care se balansa. De sub el, de la mare distanţă, mulţimea începuse să arunce cu pietre, asmuţită

de Théo şi Isabelle, ale căror feţe erau contorsionate de furie. Ajunse în vârf. Cu mare viteză, băiatul se metamorfoză în Nelson, Napoleon, apoi redeveni el însuşi. Pe ecran apăru emblema celor de la Paramount Pictures: un munte înzăpezit înconjurat de o cunună de stele. Apoi se auzi o împuşcătură, iar Matthew şi băiatul începură să se înalţe spre cer, într-un leşin prelung, încununaţi de stelele Paramount ca într-un tablou cu Madona şi pruncul de Zurbarán.

O a doua împuşcătură se auzi. Era telefonul. Matthew aruncă o privire la ceasul cu alarmă de pe noptieră. Adormise doar de şapte minute. La telefon era Théo care voia să-i spună că, după ce se despărţiseră în Piaţa Odéon, cumpărase un *Le Monde*.

Afacerea Langlois ocupa în întregime prima pagină. Atât de atenţi fuseseră cei trei tineri la lucrurile care se desfăşurau pe ecran, încât ignoraseră cu totul ceea ce se petrecea în spatele său. Acea *coup d'état* fusese bine planificată, asemeni unui raid de comando. Sfârşitul din această seară nu fusese decât *la coup de grâce*, urmare a telegramelor care sosiseră la Ministerul Culturii, telegrame ale unor regizori de film din întreaga ţară, care îi donaseră lui Langois filme şi care refuzau acum să autorizeze orice nouă proiecţie dacă acesta nu era destituit.

Din această avalanşă de informaţii, Matthew nu reţinu decât un singur lucru, care se formulă în mintea sa la fel de limpede ca o teoremă în logică. Cinemateca îşi închisese porţile. La Cinematecă, şi numai aici, îi întâlnise pe Théo şi pe Isabelle. Ergo, urma să nu-i mai vadă.

Umbra telefonului se contura pe perete asemeni unui revolver aţintit asupra tâmplei sale.

— Asta înseamnă că mâine nu ne vom vedea?

La capătul celălalt al firului domnea tăcerea.

— Adică, să mergem oricum la Chaillot?

— Nu, adică…

Matthew se lăsase mereu în voia lucrurilor. Era mulţumit să se lase purtat de ele pe măsură ce, la sfârşitul unui film pe care-l văzuseră împreună la Cinematecă, Edith Piaf se ridica spre cer în funicularul din Montmartre, în vreme ce cuvântul *Fin* se ivea pe fundal precum lumina de la capătul tunelului. Când se punea problema alegerii unui film, a unui restaurant unde să ia masa sau când pur şi simplu se cerea luată o decizie, el îi lăsa pe ceilalţi să hotărască. Acum, pentru prima oară în istoria prieteniei lor, îi făcea lui Théo o propunere.

— N-am putea să se întâlnim după-amiază, poate să bem ceva?

Telefonul este o gaură a cheii. Urechea poate spiona vocea de la celălalt capăt al firului. Théo, căruia nu-i trecuse niciodată prin minte că s-ar putea întâlni cu Matthew în afara Cinematecii, detectă în vocea acestuia un slab semnal de pericol.

— Ei bine, răspunse cu îndoială, ar trebui să chiulesc o oră. Dar —

fie. O să fiu la Rhumerie pe la trei. Ştii unde e?

Tonul său era al cuiva care dă ordine, întrebându-se dacă vor fi îndeplinite, care îi lasă pe ceilalţi să aştepte cu bună ştiinţă.

— Rhumerie? Pe bulevardul Saint-Germain?

— Să fii acolo la trei. Ciao.

Şi asta fu tot. Matthew îşi trase pătura până la bărbie şi închise ochii. Prietenia cu Théo şi Isabelle era ca mersul pe sârmă. De data asta ajunsese cu bine de partea cealaltă.

Afară, în bulevard, se auzea vaietul monoton al sirenei unei maşini de poliţie.

Aşteptarea. Matthew aştepta. Stătuse pe unul din scaunele de răchită pe terasa acoperită, de culoare cenuşie, de la Rhumerie, de la zece la trei, întinzând de un grog cald. Acum era fără un sfert. Sau cel puţin aşa arăta un ceas de vizavi. Matthew, care avea încheieturile subţiri, fragile şi osoase, nu purta niciodată ceasuri de mână: cureaua strânsă peste vene îi făcea rău, se simţea ca şi cum un medic i-ar fi luat în permanenţă pulsul. Aşa că trebuia să se bazeze pe ceasurile de pe stradă. Şi rămăsese atât de convins că oricare ceas ieşit în cale arăta ora exactă, încât, chiar dacă celelalte ceasuri întâlnite ulterior l-ar fi contrazis, continua să se încreadă orbeşte în cel dintâi.

Aşteptarea. Pentru cel care aşteaptă, paradoxul lui Zenon, care neagă finalitatea mişcării, este mai degrabă o experienţă imediată decât un paradox. Matthew trăia paradoxul. Pentru Théo, părăsirea apartamentului părinţilor săi din strada Odéon şi parcurgerea distanţei scurte până la Rhumerie (îşi spunea acesta) presupunea ca el să ajungă mai întâi în bulevardul Saint-Germain. Dar el, înainte de a ajunge în bulevard, trebuia să traverseze intesecţia de la Odéon, să coboare pe strada Odéon şi, înainte de asta, să păşească peste bordura trotuarului şi tot aşa până când urma să se găsească, paralizat, pe preşul din camera sa, cu mâna pe jumătate cufundată în buzunarul gecii. În timp ce aştepta, Matthew urmărea un grup de americani care trecea pe lângă el. Cu şalurile şi caftanele lor, mocasinii, ochelarii de soare bătrânicioşi, chitarele, burdufurile din piele pline cu apă şi copiii ameţiţi pe care îi trăgeau după ei, intuiseră cumva că trebuiau să se adune la intersecţia bulevardului Saint-Germain cu Saint-Michel. Era rezervaţia lor. Acolo se delectau cu jointuri de marijuana, pe care le treceau de la unul la altul ca pe nişte pipe ale păcii. Şi era aşa de greu să ţi-i imaginezi într-un oricare alt *quartier,* încât erai tentat să crezi că, de fapt, cursele lor charter aterizaseră direct în Piaţa Saint-Michel, pendulând între fântână şi vânzătorii ambulanţi arabi care vindeau haşiş dintr-un buzunar şi bilete de metrou reduse din celălalt.

Era trei şi douăzeci. Chinezii au o vorbă: când laşi pe cineva să te aştepte, îi dai prilejul să-şi reamintească ce greşeli ai făcut faţă de el. Matthew însă şi le reamintea tot pe ale lui. Căci, gândea el, tot el era

de vină că Théo întârzia. Ei bine, doar Isabelle era cea care îl zdrobea pur şi simplu. În prezenţa ei, uita mereu ce voia să spună. Cât despre superioritatea lui Théo, nu reuşea să-l facă să se simtă inferior.

Aşa cum se întâmplă deseori, acest lucru nu era decât parţial adevărat. Existau cu siguranţă momente în care discuţiile cu Théo se purtau de pe picior de egalitate, când amândoi se adânceau în delirul verbal tipic cinefililor cu mult mai puţină reţinere decât o puteau face în prezenţa lui Isabelle. Dar, chiar şi atunci, o Isabelle spectrală, apariţie fantomatică, aproape invizibilă, sosea pâlpâitoare şi îl lua în posesiune pe fratele său, ca într-una din acele fotomontaje în care două profiluri sunt suprapuse pentru a da naştere unei a treia feţe, una văzută din faţă, aparţinând unui personaj cu totul străin.

Pe acest străin îl iubea Matthew. Dar dragostea asta îl subminase. Se trezise dintr-o dată agonizând ca un amorez ruşinat dintr-o farsă rustică. Chiar şi cea mai simplă propoziţie se transformase într-o capcană lingvistică.

Încă aştepta. Bucuria de care se simţise cuprins când lăsase din mână receptorul în seara trecută se stinsese. Iar păşea pe sârmă, şi sub picioare i se căsca un nou abis. Era aproape şi douăzeci şi cinci.

Pe trotuarul de vizavi de Rhumerie stătea un muzicant stradal, un tânăr violonist marocan. Cânta, mai mult sau mai puţin corect, melodia „Vilja” din *Văduva veselă*. Matthew îl studia. Se oprea la tot pasul, când în melodie intervenea o bucată moartă, salvând-o în ultima clipă, cu o smucitură a arcuşului şi înfăşurând-o în jurul instrumentului său ca pe una dintre fâşiile moi de nalbă ce spânzurau prin târguri.

Deşi avea pe chip o strălucire anume când cânta, deveneai melancolic numai gândindu-te la el. Purta în el germenele melancoliei cum alţii sunt purtătorii unei boli infecţioase, cu care îi contaminează din nebăgare de seamă şi pe ceilalţi, fără însă ca ei să-şi găsească astfel sfârşitul.

Acesta era unul dintre momentele în care Matthew era cel mai vulnerabil la infecţie. Se imagina drept protagonistul genului de film pe care-l detesta cel mai tare, un proscris sensibil păşind singur de-a lungul bulevardelor scânteietoare, luminate de neoane, amestecându-se în mulţimea veselă şi grăbită, care îl târa în partea opusă. Coloana sonoră a filmului ar fi fost asigurată în exclusivitate de artişti ambulanţi, cu toţii autentici, aleşi de regizor în urma unei îndelung mediatizate vânători de talente, organizată pe străzile oraşului, în pieţe, parcuri şi în staţiile de metrou. Iar tema muzicală principală — mai precis, „Vilja” — ar fi fost intonată pe rând de toate instrumentele, de fiecare muzicant, de la baba ţicnită din faţă de la Flore, al cărei rânjet îi era la fel de larg şi strâmb ca şi acordeonul, până la harpistul evreu lipsit de vedere al cărui bandaj era piaţa

Monge, care parcă l-ar fi urmărit prin tot oraşul.

Era trei şi jumătate când, în cele din urmă, sosi şi Théo mergând agale de-a lungul bulevardului. Nu era singur. O Isabelle lipsită de chef se hotărâse să-l însoţească. Era îmbrăcată într-un „costumaş Chanel”, care, ornat cu manşete şi butoni, îi era cu vreo două numere mai mic. Cum Théo purta ca de obicei haina şi pantalonii de catifea cord şi sandale, sosirea lor îi oferi satisfacţie lui Matthew, căci stârni o adevărată senzaţie printre damele din clasa mijlocie, cu eşarfele lor Hermes şi inepuizabila resursă de poveşti horror care, alături de singuraticii şi ciudaţii cititori de *Le Monde* şi *Le Nouvel Observateur*, alcătuiau clientela de la Rhumerie.

Nici unul nu se scuză pentru întârzierea de jumătate de oră, din moment ce nici nu le trecuse prin cap că Matthew ar fi putut să nu-i mai aştepte. Théo îşi aruncă privirea peste meniu, iar Isabelle, ridicând ediţia broşată a unei cărţi pe care Matthew o lăsase pe masă, începu s-o răsfoiască.

— Citeşti Salinger în italiană? *Molto chic*.

— Mi s-a spus mereu că pentru a învăţa o limbă e nevoie să citeşti traduceri ale cărţilor pe care le ştii deja pe dinafară.

— Interesant.

Dar Isabelle nu manifestă chiar atâta interes. Tocmai descoperise o nouă expresie. O savură din toată inima. De acum înainte, tot ceea ce fusese *sublime* — un film, o rochie Worth, un ecran Coromandel — urma să fie *molto chic*. Întocmai ca acei devotaţi ai rubricii *increase-your word-power*[4] din *Reader's Digest* care cred că elocinţa lor stă în frecvenţa cu care folosesc de-a lungul unei zile termeni precum *plenitudine, deznădejde* sau *chintesenţă*, aruncând cu aceste cuvinte cum o fac alţii cu anumite nume, detesta să lase vreo frază amuzantă să se piardă, o dată ce îi prindea schepsisul.

Uneori, putea fi un citat. De pildă, unul aparţinând lui Napoleon: „Oamenii sunt gata să creadă orice, cu condiţia să nu fie menţionat în Biblie”, pe care, deşi nu era creştină, adora să-l citeze în orice situaţie, fie că era cazul sau nu.

Alteori era un capricios nume de alint, ataşat unui obiect, de care nu avea să se mai despartă niciodată. De exemplu, le spunea ţigărilor ei ruseşti, de culoare mov, care arătau ca nişte rujuri, „Rasputini”. Iar dacă una dintre ele continua să ardă după ce încerca s-o stingă, obişnuia să surâdă prosteşte, ca şi cum nu s-ar fi aşteptat niciodată la asta: „Pur şi simplu nu vrea să moară! E un Rasputin!”.

Între timp, Théo şi Matthew hotărâseră să ia ca de obicei metroul spre Trocadero, la ora şase, ca şi cum nimic neobişnuit nu se întâmplase. Mai exista totuşi o posibilitate, cât de redusă, ca situaţia să se fi întors la normal. Sperau să ia destinul prin surprindere.

O după-amiază rece şi înnorată se întindea înaintea lor.

— Am putea vedea un film, zise Matthew.

— Nu-i nimic de văzut, îi răspunse Théo. Dând la o parte fără chef umbreluţa de hârtie roz care îi apăra îngheţata de un soare imaginar şi manevrându-i micul baldachin ţesut în sus şi în jos, deschizându-l şi închizându-l, scoase din buzunar un exemplar pătat de cerneală din *L' Officiel des Spectacles* şi i-l aruncă lui Matthew. „Uită-te şi tu."

Théo obişnuia ca, miercurea dimineaţa, să mâzgălească o stea în dreptul titlului fiecărui film pe care-l văzuse deja. Pe fiecare pagină, descoperise Matthew, exista un şir aproape neîntrerupt de stele.

— Oricum, continuă Théo, ar trebui să mergem la reprezentaţia de la patru şi asta ar însemna să întârziem la Cinematecă.

Vocea batjocoritoare a lui Isabelle îi întrerupse.

— Eşti nebun.

Théo se înroşi.

— Ce te roade?

— Nu-ţi dai seama cât eşti de penibil? Amândoi sunteţi. Cinemateca s-a închis. Închis. Dacă mergem la Chaillot în seara asta nu facem decât să ne pierdem vremea şi amândoi ştiţi asta. Dacă nu aţi fi atât de laşi, aţi cumpăra un ziar şi aţi economisi şi preţul unui bilet de metrou.

— Înainte de toate, răspunse fratele ei, un ziar costă mai mult decât un bilet de metrou. În al doilea rând, tu erai aia care susţinea că Langlois va fi repus în funcţie nu mai târziu de azi. În al treilea rând, din câte ştiu eu, nu te-a invitat nimeni să vii cu noi şi nici când am plecat de-acasă nu te-am chemat eu.

Furia faţă de Isabelle descrescând o dată cu numărul, intensitatea şi gradul de inventivitate ale argumentelor sale, Théo căzu în tăcere şi începu să se joace iarăşi cu umbreluţa.

Isabelle mai puse şi ea paie pe foc.

— Oh, vin. Măcar şi numai ca să-ţi văd mutra când o să afli că s-a închis. Ce imagine azi-noapte! Arătai de parcă stăteai să izbucneşti în lacrimi. Nu te-a revoltat treaba asta, Matthew? Nu ţi-era ruşine să fi văzut cu el? Ai mai cunoscut vreo fiinţă aşa abjectă? Regret s-o spun, dar fratele meu e o făptură jalnică, la fel ca toţi ceilalţi. Ca şi Peplum. Ca şi Jacques. S-a născut cu stofă de ratat.

Matthew nu îndrăznea să intervină. În astfel de momente se simţea întotdeauna ca un intrus. Tăcerea sa era cea a unui copil în pijama ascultând în miezul nopţii la uşa părinţilor săi, îndărătul căreia erau proliferate insulte din cele mai grave.

Théo nu scosese un cuvânt în timpul tiradei lui Isabelle. În schimb, trăsese atât de tare de mânerul umbreluţei, încât o întorsese pe dos, întocmai cum ar fi făcut vântul cu o umbrelă într-o zi vijelioasă.

— Ce zici, întrebă el într-un final. Nu crezi că ar trebui să mergem la Cinematecă?

— Sigur că mergem într-acolo, răspunse Isabelle, nici nu mai încape discuţie. Doar că nu suport imaginea unor indivizi care salivează peste *Officiel*, ca şi amicii voştri nesuferiţi.

— Deci ce propui?

— Ce propun?, zise ea, cu bine cunoscuta ei grimasă à la Peter Lorre. Şi se aplecă în faţă, abia şoptind, ca în acele scene de film care se pierd treptat, pe măsură ce şeful conspiraţiei se pregăteşte să dezvăluie schema secretă prin care va pune în pericol lumea.

Iată care era propunerea lui Isabelle. În timpul liber pe care îl putuse fura din programul de şcoală şi de Cinematecă, Théo alcătuise inventare cu filmele sale preferate în bibliorafturi pe care le luase de la Gibert Jeune şi, o dată ce acestea fuseseră complete, le aranjase într-o ordine cronologică riguroasă. Într-unul din aceste dosare făcuse o listă cu primele o sută de filme preferate de el, din toate timpurile; iar în altul, una cu primele o sută de filme preferate, pe ani. Lucra la aceste dosare de când avea zece ani, dar exista un film care îi intrase în suflet, *Bande à part* al lui Godard. Aici, într-una din scene, cele trei personaje principale se întrec pe culoarele Louvre-ului, în încercarea de a depăşi un record — nouă minute şi patruzeci şi cinci de secunde — pentru a vedea sau mai bine zis pentru a arunca o privire la colecţia de comori a muzeului. Propunerea lui Isabelle era ca şi ei, la rândul lor, să accepte provocarea.

Ideea îl cuceri pe Théo imediat. Ar fi fost un gest de împotrivire, un act de sfidare a celor care închiseseră Cinemateca. Dacă filmele nu mai puteau fi proiectate acolo, atunci foarte bine, ei le vor duce în stradă. Chiar şi la Louvre. Chicotind ca nişte copii puşi pe şotii, el şi Isabelle rupseră un colţ din faţa de masă şi plănuiră pe el itinerarul cel mai potrivit.

Degeaba încercă Matthew să-i avertizeze. Se temea că el, un străin, un intrus, risca să se pună într-o situaţie incomodă dacă urma să fie prinşi. Se şi vedea repudiat înapoi în San Diego, nevoit să-şi abandoneze studiile, să-şi vadă viitorul compromis. Pentru el, frumuseţea cinematografului consta în limitarea potenţialului ascuns al acestuia la dreptunghiul magic al ecranului. Era ca unul dintre acei oameni care vizitează veseli, dar pasivi un parc de distracţii, mereu înspăimântaţi la gândul că ar putea fi târâţi către roller-coaster de camarazii lor mai entuziaşti.

Dar Théo şi Isabelle făceau front comun împotriva lui. Ca orice cuplu, reunit în orice fel de circumstanţe, formau un fel de vultur cu două capete, acum scoţându-şi ochii, pentru ca un minut mai târziu să se regăsească cioc în cioc. Doi împotriva unuia singur — sau, mai degrabă, doi împotriva lumii — îi respingeau obiecţiile.

— Nu înţelegeţi, spuse Matthew. — Dacă suntem prinşi, voi fi deportat.

— Nu te teme, micuţule, replică Isabelle, n-o să fim prinşi.

— N-ai de unde să ştii.

Dar Isabelle avea o replică la toate.

— Nici în *Bande à part* nu i-a prins nimeni, iar dacă le batem recordul, nici noi nu vom fi prinşi. Logic.

— Uite, Isabelle, pare o idee amuzantă, şi chiar mi-aş dori să…

— Matthew, spuse Isabelle, privindu-l fix în ochi, e un test. Ai de gând să-l treci sau să-l pici?

Şi, înainte ca acesta să poată răspunde, adăugă: „Ai grijă. Totul depinde de cum vei răspunde".

În Piaţa Saint-Germain-des-Prés, un înghiţitor de săbii îşi făcea numărul în faţă la Café de Flore. De cealaltă parte a pieţei, aşteptând să-i vină rândul pe scenă, un ţigan tânăr, într-un costum zdrenţuit de arlechin, urcat pe nişte catalige, se sprijinea de grilajul bisericii. Când trecură pe lângă el, îşi încrucişă cataligele cu uşurinţa cu care şi-ar fi încrucişat picioarele.

De-acum prea demoralizat pentru a mai protesta, Matthew îşi urma prietenii pe strada Bonaparte, către bulevardul Beaux-Arts. În dreapta lor, cum se apropiau de cheiul Voltaire, se afla balerina lui Degas în *tutu*-ul ei de metal ruginit; în stânga, chiar peste drum de ea, se afla o statuie a lui Voltaire care-i urmărea cu ochii săi de piatră ridaţi.

Două inimi uşoare ca pluta şi una grea ca de plumb merseră de-a lungul malului Senei şi traversară podul Carrousel. Cum treceau peste el, o *bateau-mouche*, alunecând pe sub ei, cu toate punţile luminate vesel ca pe un transatlantic miniatural, dispărea pe o parte pentru a apărea, ca prin farmec, intactă, pe cealaltă.

Undeva în depărtare, chiar dincolo de simetria elegantă a grădinilor Louvre-ului, se afla o statuie ecvestră, a Ioanei d'Arc, a cărei cămaşă de zale strălucea în soare. Matthew se pomeni gândindu-se la rămăşiţele ei fumegânde care trebuie să fi avut mirosul acru al unui rug stins.

Dintr-o dată, fără nici un avertisment, Théo şi Isabelle o luară la fugă. Îşi făceau încălzirea pentru apropiatul eveniment.

Aproape fără răsuflare, ajunseră la Louvre.

— Acum, strigă Théo.

Patinau pe lângă colţuri cu un picior în aer asemeni lui Charlie Chaplin! Îi făceau pe paznicii adormiţi să se trezească cu un fornăit speriat! Împrăştiau grupurile de turişti însoţite de ghid! Capodoperele treceau pe lângă ei! Fecioare singure sau cu Pruncul! Crucificări! Sfântul Anton şi Sfântul Ieronim! Pânzele lui Fra Angelico învelite în frunze de aur ca nişte lichioruri de ciocolată! Amoraşi obraznici şi cârni înfoind norii ca pe nişte perne şi înghiontindu-se unii pe alţii ca într-un dormitor în care s-au stins luminile! Mona Lisa! Victoria de la Samotrace! Venus din Milo, ale cărei braţe s-au rupt când, în trecere,

au lovit-o, Isabelle în faţa lui Théo, cu Matthew avansând încet, dar sigur, după startul nereuşit! Autoportretele lui Rembrandt! Călugării lui El Greco! Pluta Meduzei! Apoi, ajungând toţi trei deodată, pentru poza de final, în faţa doamnelor cu profil de centaur din *La Grande Jatte,* adăpostindu-se de pointilism sub umbrelele lor înzorzonate!

Nici măcar o dată nu se ciocniseră de ceva, nu alunecaseră sau picaseră în mâinile vreunui paznic. Erau predispuşi la miracol aşa cum unii sunt predispuşi la accidente. Şi depăşiră recordul cu cincisprezece secunde!

Alergând umăr la umăr, ieşiră toţi trei din Louvre şi nu se opriră până ce nu părăsiră grădinile din spate şi ajunseră pe chei, îndoiţi de mijloc, ţinându-se unul de altul şi încercând să-şi recapete răsuflarea.

Euforia resimţită de Isabelle, pentru că în sfârşit se dezlănţuise, îi făcea ochii să strălucească. Îl prinse pe Matthew de gât cu ambele mâini.

— Oh, Matthew, micul meu Matthew, ai fost minunat! Minunat! şi îl sărută uşor pe buze.

Cât despre Théo, şi el crezuse că Matthew va claca de frică şi că va fi prins în ultimul moment, transformat într-o stană de piatră, la ieşire. Fericit că trecuse testul, că nu decăzuse în ochii lui Isabelle, îi întinse frăţeşte mâna.

Totuşi, Matthew îl evită. Poate pentru că era încă beat de energiile animalice pe care cursa le dezlănţuise în el sau poate pentru că simţise că acum venise momentul şi nu avea să se repete prea curând, se ridică pe vârfuri şi îl sărută repede pe Théo.

Théo se retrase brusc. Aproape că roşi, şi fu pe punctul de a spune ceva irevocabil. Dar fu întrerupt de Isabelle, care începu să fredoneze:

— Unul dintre noi… unul dintre noi…

Fratele ei prinse imediat aluzia. Zâmbind, i se alătură:

— Unul dintre noi… unul dintre noi.

Cine poate, o dată ce a auzit-o, să uite tânguirea sinistră a piticilor, clovnilor, doamnelor cu barbă şi a monştrilor schimonosiţi şi schilozi, prezenţi la nunta piticului Hans cu voluptuoasa trapezistă Cleopatra, în filmul lui Tod Browning, *Freaks*?

La orizont, la fel de ineluctabil ca şi lumina lunii, farul de pe Turnul Eiffel îi călăuzea deja către port. Fâşii luminoase de culoare roz-sângerie brăzdau cerul. Plină de aplomb în urma incursiunii de nouă-minute-şi-treizeci-de-secunde în istoria artei, Isabelle medită cu voce tare.

— De ce oare, când natura imită arta, făcu ea, o alege întotdeauna pe cea lipsită de valoare? Apusuri de Harpignies, niciodată de Monet.

O surpriză neplăcută îi aştepta la Cinematecă. Nu se putea intra în grădină prin bulevardul Albert-de-Mun. Sub copacii desfrunziţi erau parcate camionetele pătrăţoase, de culoarea granitului, ale poliţiei

paramilitare, CRS. Poliţişti îmbrăcaţi în veste de piele leneveau pe trotuar, jucându-se absenţi cu mitralierele. Ferestrele cu gratii ale camionetelor, la fel de apăsătoare ca geamlâcurile din turnul unui castel, lăsau să se vadă câte o smucitură din umăr, singura mişcare vizibilă din afară, deconspirând aruncarea unei cărţi de joc pe o masă.

Fără să înţeleagă deocamdată ce se petrecea, Théo şi Isabelle trecură în grabă prin Piaţa Trocadero, iar apoi se îndreptară spre esplanadă. Matthew îi urma îndeaproape. În fiecare clipă, simţea cum se scurge din el entuziasmul provocat de fuga prin Louvre.

Pe esplanadă nu era loc nici cât să arunci un ac. Demonstranţii se căţăraseră pe fântâni pentru a avea o mai bună privire de ansamblu şi îi împroşcau nebuneşte pe cei de jos. Alţii se ţineau de mâini şi se legănau într-o parte şi-n alta fredonând „Yesterday”. Din când în când, câte o figură cunoscută intra şi ieşea din vizorul mulţimii. Nu era cumva Jeanne Moreau? Şi Catherine Deneuve, desigur, ascunsă de ochelarii negri? Şi, ceva mai încolo, Jean-Luc Godard, cu o cameră pe umăr?

Actorul Jean-Pierre Leaud domina mulţimea de pe unul dintre cele mai înalte parapete ale esplanadei şi declama cu voce răguşită textul unui mic tratat care circula şi printre manifestanţi.

Tratatul purta titlul de „Les Enfants de la Cinémathèque” şi se încheia astfel: „Duşmanii culturii au recucerit bastionul libertăţii. Nu te lăsa dus de nas. Libertatea nu este un privilegiu care se primeşte, ci care se cucereşte. Toţi cei care iubesc filmul, aici în Franţa, dar şi în oricare altă parte a lumii, sunt de partea ta, de partea lui Henri Langlois!”.

Numele lui Langlois fu ca un semnal. Manifestanţii năvăliră în grădină şi se năpustiră către Cinematecă. În acelaşi timp, într-un iureş de fluierături ascuţite, bastoane agitate în aer, scuturi metalice ridicate în dreptul feţei, trupele CRS-ului săriră din camionete şi o luară la fugă pe bulevardul Albert-de-Mun, lăsând baltă jocul de poker.

Forţată să se retragă, mulţimea se împletici către esplanadă, cei din faţă prăbuşindu-se peste cei din urmă, până când, înnebuniţi şi dezorientaţi, pe jumătate mergând şi pe jumătate alergând, cu picioarele moi ca de gumă, dădură cu spatele către Piaţa Trocadero şi începură să se răspândească pe bulevardul Président-Wilson.

La intersecţia acestuia cu bulevardul Iena se mai afla încă o barieră de scuturi, impenetrabilă, groasă de trei rânduri, întinsă de la un trotuar la celălalt, astfel că demonstraţia fu întreruptă, iar esplanada lăsată în părăsire.

Ca acei copii care, ducând dorul sunetului de corn, al sticlelor de şampanie, al trapului şi galopului cailor, al rochiilor de un roşu sângeriu ale călăreţelor, confundă vânătoarea cu petrecerea de după,

eroii noştri confundau cinemaul cu o bătălie pe viaţă şi pe moarte în care miza era chiar viitorul acestuia. Erau fericiţi să rămână în liniile laterale, de unde puteau să-i admire pe actori şi să le aplaude pe vedete. N-aveau nici o tragere de inimă să ia parte la acţiune însă. Nu voiau să fie decât nişte privitori de pe margine, nişte simpli privitori de pe margine.

Dar filmul durase mai mult decât era de dorit. Iar ei plecaseră înainte de sfârşit. În vreme ce victimele bătăliei erau conduse către staţia de metrou de către cei ce scăpaseră nevătămaţi, ei erau deja departe, undeva în zare, unde camera îi surprinde plimbându-se pe lângă Cheiul Stâng, trei puncte abia perceptibile la orizont.

În Piaţa Odéon regăsiră spectacolul obişnuit al despărţirilor stângace şi lacrimogene. Cum vizita la Chaillot constituise un cadru neprevăzut, uitaseră să-şi facă provizii de sandvişuri. Abia acum îşi dădură seama ce foame le era.

— Cu cina ce facem?, îl întrebă Théo tendenţios pe Matthew. Ai şi tu o plită în casa aia?

Matthew se gândi la camera lui înghesuită de hotel în formă de „L”, cu tapetul gălbui care se dezlipise pe alocuri, la sticla dreptunghiulară montată în lemn de balsa, proptită de unul din pereţi, care-i folosea drept oglindă.

— Nu, n-am nimic pe care să putem găti.

— Deci unde o să mănânci?

Întrebarea îl sperie pe Matthew. Totuşi n-avea chef să le amintească lui Théo şi Isabelle că el, în ultima vreme, îşi petrecuse, de fapt, serile în compania lor. Nu înţelesese că, atunci când ei ajungeau acasă cu ultimul metrou, goleau cu regularitate tot frigiderul. Sandvişurile, ouăle fierte tari, care constituiau cina lui, pentru ei erau doar o gustare înaintea mesei de seară.

— Oh, eu pot mânca un cuşcuş în *quartier*. Sau poate un kebab pe care să-l strecor la mine-n cameră. Doar dacă, adăugă el într-o doară, „doar dacă nu mergem toţi trei să mâncăm undeva”?

Isabelle făcu o grimasă de dezgust şi zise: „Nu. Isabelle nu vrea merge într-un restaurant nasol din *quartier* mănânce cuşcuş nasol”.

Matthew trebuia să înţeleagă de-acum că norocul i se ducea pe pustii.

— Ar cam trebui să plec, zise, sumeţindu-şi umerii şi pregătindu-se să-şi ia cel dintâi la revedere.

Amândoi îl priviră cu tandreţe, nu fără un pic de ironie.

— De ce nu te întorci cu noi?

— Cum adică?

— Adică să vii cu noi şi să luăm cina împreună. Ce zici, Isa?

Matthew o privi cu atenţie pe Isabelle, în căutarea celei mai palide umbre de nemulţumire.

Ea îi zâmbi.

— Da, Matthew, de ce nu. E timpul să-i cunoşti pe ai noştri.

Matthew ştia că implicaţia ultimei sale fraze nu trebuia luată în serios. Dar, ca toţi suferinzii din dragoste neîmpărtăşită, încetase să mai aibă vreun fel de pretenţii. Cuvintele fuseseră rostite. Şi era recunoscător pentru asta. Pentru reveriile sale nocturne, pentru că noapte de noapte făcea autopsia zilei trecute, era singurul lucru care conta.

— Mi-ar plăcea, zise, adăugând cu un farmec calculat şi jucăuş, credeam că n-o să mă mai întrebaţi niciodată.

Nu mai avea nevoie de prompter. Stăpânea perfect cuvintele.

Théo şi Isabelle locuiau la primul etaj al unei case de pe strada Odéon, unde se ajungea pe o scară în spirală care urca dintr-o curte interioară asemănătoare cu alte o mie de pe Cheiul Stâng. Apartamentul era mare, dacă te luai după numărul de camere, dar nu părea prea avantajos, din moment ce toate aveau tavane joase şi nu erau prea mari, ba chiar păreau şi mai mici din cauza rafturilor de cărţi răspândite pretutindeni.

Tatăl lor era un dandy fosilizat, o sculptură de Giacometti în halat de mătase, care-şi trăia viaţa pe marginea prăpastiei, cu nepăsarea cuiva care trăieşte într-o vilă de pe malul unui lac suedez. Ca poet, era un perfecţionist faimos. Când scria, era ca un tăietor de lemne care sapă în trunchiul unui copac pentru a obţine un unic băţ de chibrit. Când spunem beţe de chibrit, ne referim la cuvinte. Era la fel de admirat pentru aceste cuvinte cum sunt alţi scriitori pentru frazele lor geniale.

Erau atât de puţine cuvinte pe paginile sale şi atât de puţine pagini într-un volum de-al său de versuri, încât deseori îţi lua mai multă vreme să-i citeşti cronicile decât cărţile. Şi, ca toţi poeţii care trăiesc deasupra tuturor şi refuză să coboare din turnul lor de fildeş înconjurat de nori, era extraordinar de sensibil la orice critică. În agenda de telefoane erau la fel de multe ştersături ca şi în manuscrisele lui.

Mama lor era englezoaică, o femeie cu mult mai tânără decât soţul ei, care acceptase ideea că rolul său primordial în viaţa soţului era să servească acelui invalid arţăgos: inspiraţia acestuia. Era mereu sursa lui şi îl aproviziona cu o infinită varietate de bunătăţi: pahare pline cu ceai indian apos, vagi cuvinte de încurajare şi, cel mai mult, cu linişte. Odată, într-adevăr, când Théo se aşezase pe carpeta din camera sa ca să asculte *Bolero*-ul lui Ravel, îşi băgase de atâtea ori capul pe uşă, rugându-l să dea mai încet sonorul ca să nu-şi deranjeze tatăl, încât în cele din urmă faimosul crescendo rămăsese la nivelul pianissimo tot timpul. Ca şi viaţa ei de altfel.

Când Isabelle intră în salon, îşi găsi tatăl aşezat într-un fotoliu în

faţa şemineului bogat ornamentat. Se jucă în glumă cu firele lui de păr de la ceafă.

— Papa, noi suntem. Mâncăm aici astă-seară.

— Şi Cinemateca? mormăi el, fără să ridice privirea de la ce făcea: tăia paginile unei cărţi cu un cuţit de bronz.

— Închisă. Şi îi luă cuţitul de tăiat hârtie din mână. Nu vezi că avem un musafir? El e Matthew.

Târşâindu-şi picioarele şi adunându-şi poalele halatului, poetul îşi măsură din priviri oaspetele. Pentru că fusese scriitor rezident la un liceu oarecare din Midi, vreme de un semestru de neuitat, era oarecum familiarizat cu tineri americani care să-i patruleze prin cameră, dar aceştia fuseseră până acum absolvenţi care pregăteau teze legate de opera sa. Când dădu mâna cu Matthew, ochii păreau că gândesc independent de restul feţei musculoase. Avea pleoape de păpuşă.

— L-am invitat pe Matthew la cină, continuă Isabelle. Locuieşte într-un hotel ca vai de el şi nu are plită.

Poetul clipi. Nu ştia ce e aia plită. Credea că era un fel de American Bar and Grill.

— În cazul ăsta, ar trebui s-o anunţi şi pe mama ta. Cu siguranţă nu e destulă mâncare pentru cinci persoane.

Matthew vru să intervină.

— Oh, vă rog, nu vreau să vă incomodez.

— Prostii, dragul meu. Nu te putem lăsa să te întorci într-un hotel fără plită. Ia loc, te rog. Serveşte-te cu o ţigară şi, scoţând pachetul din buzunarul halatului, îi întinse una lui Matthew.

— Nu fumează, zise Isabelle.

Retrăgând cu subtilitate ţigara, tatăl o puse la loc în buzunar.

— Sigur că nu fumezi, îi spuse lui Matthew. Eşti prea tânăr, după cum văd, prea tânăr şi ca să locuieşti într-un hotel, nu? Îl cercetă cu atenţie. Câţi ani ai? Cincisprezece, şaisprezece?

Încurcat, Matthew răspunse:

— Optsprezece.

Poetul clipi din nou. Se uită la Matthew cu neîncrederea întipărită pe faţă. Era clar că nu-l credea. Urmă un moment neplăcut, întrerupt de intrarea soţiei sale. Pusă în gardă de Théo, ea insistă că reorganizarea mesei pentru cinci persoane în loc de două nu constituia nici un fel de problemă.

Cina fu şi ea un moment sinistru. Poetul se lansă imediat în ceea ce cândva Baudelaire numise, referindu-se la Victor Hugo, „acel monolog pe care el îl consideră conversaţie”. Indiferent ce fel de public avea, un ziarist, un absolvent, câţiva oameni de litere, un tânăr american prieten cu progeniturile sale, era incapabil să devieze de la traiectul obişnuit.

— *Hein*, dragul meu Matthew? Căci, ştii, viaţa unui scriitor nu e

altceva decât o duplicitate. Ceea ce americanii numesc „prefăcătorie”. Scriu o poezie? Nicidecum. Nimic mai clar. Mă prefac, de fapt, că scriu o poezie. Mă prefac că scriu un volum de poezii. Poetul — adevăratul poet, *n’est ce pas?* — este cel care pretinde că scrie un poem, pretinde că scrie o carte, până în acel moment miraculos când descoperă că o nouă poezie, un nou volum s-au materializat singure în faţa lui. Ei? De aceea n-am să înţeleg eu niciodată genul de scriitor — genul lui Mauriac — care stă la masa de scris de la nouă la cinci. Pentru ce? Este asta o profesie? *Foutaise*! Sau poate… sau poate s-ar compara cu… numai cu, înţelegi… profesiunea doctorului. Mă urmăreşti, tinere prieten american? Căci poetul, ca şi doctorul, trebuie să fie pregătit la orice oră din zi sau din noapte. *L’inspiration, c’est ça.* Ca şi un copil, nu alege o oră rezonabilă la care să vină pe lume. Nu are nici un pic de consideraţie pentru poet — *ça non.* Dar când soseşte… atunci, ştii… este… — aici vocea îi împrumută smerenia conferită de patos creatorului conştient de nimicnicia sa în faţa misterului demiurgic — este… este magnific. Căci nu suntem altceva decât călugări, dragul meu Matthew, călugări care intră în literatură cu capul plecat, ca pentru primirea ordinului religios. E simplu. Poetul pentru care subiectul, singurul subiect imaginabil, este arta — iar pentru un poet adevărat, ascultă la mine, nu există alt subiect —, un astfel de poet este un călugăr a cărui întreagă existenţă se confundă cu adorarea Dumnezeului său şi al cărui Rai este posteritatea sa. Tu — accentuă pe *tu* — tu înţelegi ce-ţi spun eu, nu-i aşa? Nemurirea sufletului său. Căci ce altceva este o operă, până la urmă, dacă nu sufletul creatorului ei? Ăsta e motivul pentru care le râd în nas fosilelor ălora de tampoane patetice din Academie, cu pretenţiile lor de imortalitate! *Les Immortels*, hah! Maurois, Archard, Druon, Genevoix, ăştia! Un adevărat cimitir, *n’est ce pas*? Sunt nişte morţi, asta sunt, nu nemuritori, morţi ca scriitori, mumificaţi ca oameni, tolăniţi în *fauteuils*-urile lor ca orice moşnegi în scaunul cu rotile. Ce farsă! *Hein*? Şi, ştii, tocmai mi-am dat seama, adevărata nemurire, a unui Racine, Montaigne, *qu’est-ce que j’en sais*, Rimbaud, înseamnă pentru Nemurirea Academiei Franceze ceea ce înseamnă Raiul pentru Vatican. *Hein*? Căci asta e Academia, Vaticanul literaturii franceze. Da, da, acum mi-e clar, Academia şi Vaticanul. Verdele Academiei nu concurează roşul papal? Eh? Eh? Nu eşti de acord? Ha, ha, ha! Ai putea să… şi… şi în fiecare joi, ai auzit de joia lor, *hein*, acele absurde zile de joi pe care le petrec trudind la faimosul Dicţionar? *Quelle connerie*! Ai crede că e un dicţionar francez, nu? Deloc. E latinesc, bietul meu prieten, e latinesc. Limba Vaticanului. Ne latinizează superba noastră limbă, *hein*? Mă urmăreşti?

În pumnul drept, pe care şi-l încleştase, Matthew ţinea o brichetă albastră, una dintre cele care se găsesc cu uşurinţă în *tabacs*-uri, care

nu costă mai mult decât un pachet de ţigări şi care îi aparţinea de fapt lui Isabelle. Se jucase cu bricheta, tot fâţâind-o, înconjurând cu ea carourile de pe faţa de masă. Iar acum, în liniştea care urmă ultimelor cuvinte ale poetului, cuvinte care-i fuseseră adresate chiar lui, realiză cu neplăcere că toate privirile erau îndreptate asupra lui.

Cu un tremur de spaimă, rămânând pentru o clipă fără un punct de sprijin şi înregistrând din acest motiv un maxim pe scara sa Richter, Matthew îşi înălţă privirea către gazdă.

— Tinere, scuză-mă, te rog, zise poetul, împăturind mecanic şerveţelul din faţa sa. Îmi imaginam că-ţi vorbesc ţie în particular. Şi că mă ascultai. Oricum…

— Vă ascultam, răspunse un Matthew înspăimântat. Doar că…

— Ce?

— Nimic, sincer, nimic.

— Pari a fi fascinat de această banală brichetă, nenumărate altele de acelaşi fel — într-adevăr, de culori diferite — intrând deja în orizontul a nenumăraţi tineri de vârsta ta.

Ridică obiectul şi-l cercetă rapid, apoi îl aruncă pe masă cum ar fi aruncat un chiştoc de ţigară care-i ardea degetele.

— Poate vei găsi de cuviinţă să-ţi împarţi epifania cu noi?

— Papa… începu Isabelle.

— *Tais-toi*. Matthew?

— Ei bine, domnule, începu cu timiditate Matthew, eu tocmai…

— Da?

— E adevărat, mă jucam cu bricheta lui Isabelle — cum faceţi dumneavoastră. Şi, ei bine, am pus-o aici pe masă, pe faţa de masă în carouri — şi s-a întâmplat să cadă pe diagonala unuia dintre pătrate. Atunci am observat că avea exact lungimea diagonalei. Uitaţi-vă.

Ca să fie mai clar, improviză o demonstraţie.

— Apoi am pus-o de-a lungul unei laturi a pătratului şi am observat că ajungea în punctul în care acesta se întâlnea cu un altul. Vedeţi, se potriveşte şi aşa.

Luă de pe masă o farfurie pe care era pictată o salcie albastră. Acum uitaţi-vă la farfuria aceasta. Sunt sigur… da, am dreptate — toată lumea se apleca să vadă — lungimea brichetei e egală cu înălţimea acestei mici pagode, iar lăţimea sa… lăţimea… este, uitaţi-vă, egală cu aceşti cinci paşi care conduc la ea.

Rămase în aşteptare, holbându-se la ei, roşu de ruşine.

— Nu e prima oară când observ acest fel de… ei bine, de armonie. E ca şi cum toate lucrurile din lume ar trebui să aibă în mod misterios aceeaşi mărime. Ca şi cum fiecare obiect, fiecare *lucru*, e fie la fel de lung ca un altul, fie pe jumătatea lui sau de două ori cât el. E ca şi cum ar exista o unitate globală — poate chiar cosmică — de forme şi mărimi.

Matthew aşează cu conştiinciozitate bricheta la loc pe masă.

— Acest lucru m-a făcut să cad pe gânduri adineauri, domnule. Îmi pare rău dacă v-am întrerupt şirul ideilor.

Ceasul de pe cămin bătea în acelaşi ritm cu însăşi inima timpului. Poetul se încruntă. Vreme de câteva minute se uită la Matthew cu o privire atentă, dar mult mai binevoitoare. Îşi drese vocea, apoi se întoarse spre Théo, aşezat în stânga lui, întorcându-şi scaunul cu piciorul.

— Ai un prieten interesant, Théo. Mai interesant, bănuiesc, decât îţi dai tu seama. Ar trebui să te foloseşti de ocazie şi să-l cunoşti mai bine.

Apoi se întoarse iarăşi către Matthew.

— Tânărul meu prieten, observaţiile tale mă intrigă. Da, da, aşa e. Mă uimeşte faptul că se aplică perfect pe societatea noastră modernă. La suprafaţă totul este haos. Totuşi, de deasupra, de unde priveşte Dumnezeu, totul se leagă, *se potriveşte*.

Arătă cu mâna, o mână acoperită cu pete de la ficat, către Théo şi Isabelle.

— Copiii mei cred — şi, într-adevăr, aşa credeam şi eu când eram de vârsta lor — că stadiul de — de — cum să-i spun? — stadiul de *rebellious ebullition* în care trăiesc reprezintă o ameninţare reală şi serioasă la adresa forţelor universului. Ei cred că grevele, demonstraţiile şi *sit-ins*[5]-urile — *sit-in* le spuneţi, nu? — au capacitatea nu numai de a provoca societatea, ci şi de a o *schimba* în cele din urmă. Ce nu înţeleg ei este că societatea noastră are de fapt *nevoie* de aceste forţe distructive, care par a-i fi ostile. Are nevoie de ele cum un monopolist are nevoie de un concurent — care să-i autentifice faptul că *este* un monopolist. Şi aşa se face că cei care demonstrează, ca şi cei împotriva cărora se demonstrează, sunt în realitate simple elemente ale acelei armonii transcendente pe care mica ta analogie ne-a revelat-o cu atâta farmec.

Pentru o secundă, în încăpere domni liniştea. Apoi Théo o întrerupse cu un fornăit.

— Nu eşti de acord?, făcu poetul. *Quelle surprise*!

Théo se întoarse încet pentru a-şi privi tatăl în faţă.

— Ce zici tu? Dacă Langlois e dat afară, ar trebui să stăm cu mâinile-n sân? Dacă imigranţii sunt deportaţi şi studenţii bătuţi, n-ar trebui să facem nimic? N-ar trebui să facem nimic pentru că — gesticulă cu braţul — văzute de sus, de undeva de sus, lucrurile sunt parte dintr-un tot. Noi suntem parte din lucrurile împotriva cărora ne luptăm şi totul se sfârşeşte la fel.

— Ce voiam eu să zic e că puţină luciditate nu strică.

— Deci toată lumea greşeşte, mai puţin tu? În Franţa, Italia, Germania, America?

— Ascultă la mine, Théo, zise tatăl cu oboseală în glas. Înainte de a putea să schimbi lumea, trebuie să înţelegi că tu însuţi eşti parte din ea. Nu poţi să rămâi în afară şi să te uiţi înăuntru.

— Tu eşti cel care vrea să rămână în afară! Tu eşti cel care a refuzat să semneze o petiţie împotriva războiului din Vietnam!

— Poeţii nu semnează petiţii. Semnează poeme.

— O petiţie e un poem!

— Da, Théo, iar un poem este o petiţie. Mulţumesc, dar nu m-am ramolit chiar într-atât încât să fie nevoie să-mi vorbeşti tu despre munca mea.

— Clar!, zise Théo cu violenţă. Ai scris rândurile alea. Şi-acum respingi toate lucrurile pentru care pledează.

Vreme de câteva secunde, poetul îşi cercetă fiul din priviri, clătinând din cap. Apoi se întoarse înapoi spre masă.

— Cât e ceasul?, întrebă.

Matthew, care, datorită vieţii fără ceas, devenise la fel de sensibil la curgerea timpului precum un orb la mirosuri şi sunete, se aventură: — Zece şi douăzeci?

Era de fapt zece şi douăzeci şi două de minute.

— Draga mea, abia suspină poetul către soţia sa, e timpul să ne retragem. Am de răspuns la nişte scrisori… scrisori… *n'est ce pas*, adăugă cu ultimele forţe, care îmi stau pe creier ca şi facturile neplătite. Rămâneţi la discuţii cât doriţi, voi trei. De ce nu-l invitaţi pe Matthew să-şi petreacă noaptea aici?, îi zise el lui Théo. Hotelul ăla pare înfiorător.

Apoi se ridică, urmat de soţia lui veşnic zâmbitoare, ieşi din sufragerie cu un mers atât de maşinal, încât nimeni nu s-ar fi mirat dacă i-ar fi descoperit la spate o cheiţă.

De deasupra, de undeva din eter, faţa de masă în carouri semăna perfect cu o tablă de şah. Soarta îşi muta pionii, asigurându-şi apărarea şi plănuind liniile de atac. Dar un astfel de angajament se poate dispensa de convenţia care alternează pătratele alb-negre. E un joc ce se poate juca în deşert, pe ocean. Motivul feţei de masă era un simplu joc destinat cunoscătorilor.

Aprinzându-şi o ţigară, îndreptată către Matthew, Isabelle spuse doar:

— Ei, bine?

— Ce înseamnă asta?

— Vino, vino, micuţule. De ce nu ne-ai mai încântat până acum cu aceste speculaţii filosofice ale tale? Papa a fost teribil de impresionat.

— Papa vorbeşte aiurea, zise Théo, scobindu-se posomorât între dinţi.

— Mie mi-a plăcut de el. Mi-a plăcut de amândoi, zise Matthew. Mi s-au părut foarte de treabă.

Isabelle avea, ca de obicei, propria ei teorie.

— Părinţii altora sunt întotdeauna mai simpatici decât ai tăi, zise ea, presând cu degetul scrumul adunat în căuşul palmei. Totuşi, din cine ştie ce motiv, adăugă ea pe gânduri, propriii noştri bunici sunt întotdeauna mai simpatici decât ai altora.

Matthew îi aruncă o privire.

— Ştii, nu m-am mai gândit la asta. Dar e adevărat, absolut adevărat.

— Eşti dulce, zise Isabelle cu un zâmbet care până la jumătate se transformă într-un căscat, iar eu merg acum la culcare. Noapte bună.

Scoţându-şi papucii ei uşori şi joşi pe măsură ce înconjura masa, îl sărută întâi pe Théo, iar apoi, fără nici o ezitare, pe Matthew.

— Apropo, zise, pe jumătate afară din cameră, rămâi?

— Dacă mă primiţi…

— În regulă.

Théo îl conduse pe Matthew în camera lui. Patul era nefăcut. Un pian venerabil stătea într-un colţ. Rafturile erau înţesate cu istorii ale filmului, monografii ale regizorilor şi autobiografii fantomatice ale vedetelor de la Hollywood. Pe pereţi erau prinse fotografii cu actori şi actriţe: Marlon Brando rezemat cu nonşalanţă felină de o motocicletă aerodinamică; Marilyn Monroe în picioare deasupra unei guri de metrou, cu rochia albă unduind în jurul coapselor precum petalele unei superbe orhidee; Marlene Dietrich, fulgul de nea, cu tenul ei perfect care se pierdea în fundal. Puse grămadă pe un divan de lângă uşă se aflau diverse numere din *Cahiers du Cinema*. Iar deasupra patului lui Théo — şi, datorită faptului că fusese înrămat de un tâmplar profesionist, ieşind în evidenţă faţă de celelalte fotografii — se afla un mic portret oval. Era Gene Tierney într-un instantaneu din *Laura*.

Deşi fusese nerăbdător să vadă această cameră la care visase în nenumărate rânduri, Matthew fu cuprins de un sentiment de *déjà vu*, convins nu numai că o mai văzuse cândva, ci şi că aici se petrecuse ceva important pentru el. Îi luă o secundă să-şi dea seama de sursa indispoziţiei sale. Ce era acest pat nefăcut, această grămadă de *Cahiers du Cinema*, fotografiile de pe pereţi şi micul portret, dacă nu, în mod miraculos transportate aici, patul nefăcut, jocurile de strategie adunate grămadă, steagul liceului şi profilurile frumoase răspândite pe covorul bunului său prieten din San Diego?

Era trecut de miezul nopţii. Fără s-o ascundă, Théo sperase că or să vorbească de-ale lor. Aşteptase cu nerăbdare să comenteze împreună filme, noaptea, tolăniţi pe pat, fumând poate şi nişte iarbă.

Dar Matthew voia să fie singur, pentru a revedea, cu încetinitorul, filmul cu evenimentele zilei. Aşa că abia răspundea la întrebările lui Théo. Căsca în mod teatral, ca un actor amator, sperând că prietenul

său va înţelege aluzia.

În sfârşit, dându-se bătut fără nici o plăcere, Théo îl conduse în camera liberă a apartamentului, salvată de la soarta celorlalte în sensul că aici mobila era puţină şi elegantă, cu podea de parchet, trei scaune cu spătare drepte, pătuţul îngust şi, deasupra acestuia, exact acolo unde în camera lui Théo se afla portretul *Laurei,* o reproducere înrămată a tabloului lui Delacroix, *La Liberté guidant le peuple*. Un instantaneu cu Rita Hayworth fusese lipit cu scotch peste chipul voluptuoasei personificări a Libertăţii, care-şi expunea sânii goi.

O dată rămas singur, Matthew se dezbrăcă fără grabă şi lăsă să i se deruleze prin minte jurnalul de evenimente al zilei, pe care se pregătise să şi-l proiecteze în seara aceea. Detaliile ţâşneau deja, cadre de sine stătătoare, analizate de regizor pe o bandă de celuloid ţinută în dreptul luminii — tabloul lui Watteau, *Gilles*, de la Louvre, săruturile schimbate afară, împuşcăturile şi pocniturile de pe esplanadă.

Matthew încerca plin de furie să-şi şteargă aceste imagini de pe retină. Nu se mulţumea numai cu o pleiadă de puncte luminoase. Totul trebuia să se desfăşoare în ordinea corectă, la viteza potrivită.

Fără nici un sens, îşi făcu cruce în faţa *Libertăţii* lui Delacroix, rosti o rugăciune pioasă şi, numai în chiloţi, se băgă în pat. În semiîntuneric, trase draperiile din celălalt capăt al camerei, făcându-le să foşnească abia perceptibil. Închise ochii. Cortina se ridică. Şi începu filmul.

Mai târziu în aceeaşi noapte, când firul evenimentelor parcursese de mult drumul sinuos al memoriei, se trezi. La început nu realiză unde se afla. Apoi îşi aminti. Şi imediat îşi dădu seama cu stupoare că se trezise pentru că trebuia să meargă la baie, iar Théo uitase cu o seară înainte să-i arate unde se afla.

Sări repede în haine şi ieşi pe coridor. Dar simţul orientării nu-l ajuta. Îi era imposibil să-şi imagineze topografia unui apartament care arăta ca un stup de albine. Primul coridor se întâlnea în unghi drept cu altul. O uşă de pe stânga fusese lăsată întredeschisă. O împinse pe furiş şi aruncă o privire înăuntru. O cadă de baie, un lavoar, suporturi de prosoape. Aprinse lumina, intră şi încuie uşa în urma lui.

Baia, din păcate, se dovedi a avea numai o cadă, nu şi un scaun de toaletă. Dar lunile trăite în camera de hotel mizerabilă şi aproape goală de pe Cheiul Stâng făcuseră din urinatul în lavoar o obişnuinţă pentru Matthew. Dădu drumul la robinetul de apă rece şi urină în bazin.

Întors în coridor, merse pe urma propriilor paşi. Aerul din casă părea împietrit. Drept înainte se afla o uşă închisă, încadrată de un firicel de lumină. Păşi spre ea fără zgomot. Aruncând o ultimă privire către coridor, o deschise.

Era camera lui Théo, şi nu a lui, cum crezuse. Pe noptieră, o lampă

roz, uitată aprinsă, arunca o lumină palidă peste pat. Şi ce văzu înăuntru? Pe Théo şi Isabelle.

Isabelle era un Balthus. Dormea răşchirată pe întregul pat, pe jumătate acoperită, cu trupul întors pe o parte, într-o postură fermecătoare de abandon total, cu părul despletit împrăştiat pe pernă, cu o şuviţă atingându-i buzele; purta o bluză albă, simplă, fără mâneci şi chiloţi albi şi arăta de paisprezece ani. Lângă ea, Théo era gol. Dormea şi el, cu un picior sub cuvertură şi celălalt deasupra, ca un arlechin în pantaloni pestriţi, cu cracul stâng închis la culoare şi cel drept deschis. Dormea pe spate, cu o gleznă atârnându-i peste marginea patului, cu capul odihnindu-se în palme, ca al unuia tolănit într-un câmp. Două umbre cârlionţate i se zăreau la subraţ; cea de-a treia, care la bărbaţi formează vârful unui triunghi întors, era subliniată de aşternuturi, acolo unde o coapsă se ivea de sub ele.

Ceea ce făcea din această privelişte una extraordinară era impresia că membrele celor doi erau comune.

Matthew rămase multă vreme împietrit în pragul odăii, paralizat nu numai la vederea celor două corpuri împletite dintr-un accident motor, ci şi a enigmei androginului.

În cele din urmă, închise încetişor uşa şi se îndepărtă în vârful picioarelor.

Când deschise ochii a doua zi dimineaţă, după o noapte cumplită, o văzu pe Isabelle, care stătea de parcă era gata să se năpustească asupra lui, ghemuită pe cearşafuri, privindu-l cu atenţie. Pe umeri avea un capot demodat, maro închis, cu şnururi împletite la mâneci şi revere, întortocheate ca cele de pe uniformele husarilor de la operetă. Numai lucirea palidă a unei coapse stătea mărturie că, sub halat, încă mai purta bluza albă fără mâneci şi chiloţii de noaptea trecută. Matthew n-avea idee de câtă vreme stătea aşa, ghemuită deasupra lui. Nici nu-i dădu ocazia să o întrebe, căci imediat îşi ridică arătătorul la buze şi, cu vocea unui hipnotizator, îi şopti:

— Nu vorbi. Eu comand.

Cu limba scoasă şi mâna sigură, pe jumătate şcolăriţă şi pe jumătate chirurg, Isabelle îşi băgă degetul în crăpătura moale din colţul ochiului său stâng şi scoase cu încetineală stalactita fragilă a somnului care fusese închisă acolo. După ce o supuse unei atente examinări de pe vârful degetului, o îndepărtă, apoi mai scoase încă un fragment gălbui şi scămos din ochiul celălalt. Dacă, pe degetul ei, aceste două fărâme păreau infime, Matthew simţi că tocmai îi fuseseră extrase din ochi o pereche de zaruri.

Când operaţiunea se încheie cu succes, Isabelle se reaşeză în genunchi.

— Bună dimineaţa!

Matthew se ridică pe pernă. Continua să se acopere cu aşternuturile,

nepurtând altceva decât chiloţii.

— Ce-a fost asta?

— Ei bine, micul meu Matthew, răspunse ea, îţi îndepărtam somnul din ochi. Ai ochi frumoşi, ştii? Théo mă lasă să fac asta în fiecare dimineaţă, dar n-am vrut să-mi scape o a doua tură.

— Ce ciudat că vrei să faci asta.

— Găseşti?, zise Isabelle, sărind pe podea. Nu ţi-a plăcut?

— Trebuia să-mi placă?

— Normal!, răspunse. Apoi, bătând din palme, făcu: Hai, sus, sus! Toată casa e-n picioare şi gata să-i facă pe plac domnului!

Ţinându-şi cu mâna trena halatului, se fâţâia prin cameră, ridicând obiecte la întâmplare şi cântărindu-le în mâini, ca şi cum amintiri de mult uitate din copilăria ei începeau s-o bântuie.

Matthew nu făcu nici o mişcare. O urmărea, fascinat, de sub cuvertură.

Într-un final, ea se întoarse spre el.

— Ce mai aştepţi?

— Isabelle, te rog, nu sunt îmbrăcat.

Ea îi zâmbi, îşi ridică sprâncenele a nedumerire — ei, şi ce dacă? — şi continuă să alunece prin cameră, plutind între pat şi unul dintre scaunele cu spătar înalt, de la scaun la o comodă Biedermeier, de aici la *Libertatea* lui Delacroix, ştergându-le uşor de praf cu vârful degetelor sau mângâindu-le cu palma.

Deodată, în punctul culminant al acestui spectacol de gală, îi aruncă lui Matthew următoarea întrebare:

— Cine în ce film?

Fără să ezite nici o clipă, el răspunse: Garbo în *Queen Christina*. Scena în care spune adio camerei unde făcuse dragoste cu John Gilbert.

— În viitor, în amintire, croncăni Isabelle, încercând să imite accentul actriţei suedeze, voi trăi din nou în această încăpere.

Aruncându-şi în sus un picior de sub halatul cu trenă, deschise uşa de la dormitor şi îi strigă: — Baia e la capătul coridorului, prima pe stânga. O aripă e numai a noastră, să ştii. Dacă nu eşti acolo într-un minut, venim după tine. Şi uşa se trânti cu zgomot.

Matthew se trezise într-o stare de indispoziţie pe jumătate conştientizată, pe care intrarea intempestivă a lui Isabelle nu-i lăsase timp s-o identifice. Acum îi căută şi sursa. Ea tocmai spusese că „o aripă era numai a lor”. Se referea la aripa casei? Oare de asta cei doi dormeau împreună, frate şi soră, fără să se ferească, Romeo şi Julieta născuţi sub steaua nefastă, nu pentru că aparţineau unor familii diferite, ci pentru că se născuseră în aceeaşi? Dar poate că Isabelle căuta alinare în braţele fratelui său, alinare împotriva singurătăţii sau insomniei? Sau poate el, Matthew, interpretase greşit expresia extatică

a corpului ei abandonat, cu mâinile, picioarele, extremităţile ei încântător de prelungi, reunite ca stelele unei constelaţii de pe o hartă astrologică, de membrele ei ca nişte căi lactee aruncate în neorânduială?

Îi găsi pe Théo şi Isabelle în aceeaşi baie pe care abia o nimerise cu o noapte înainte. Purtau amândoi doar lenjeria intimă. Théo se bărbierea cu o maşină electrică, în vreme ce Isabelle stătea pe marginea căzii, tăindu-şi unghiile.

Curăţenia face casă bună cu smerenia în aceeaşi măsură în care o piscină îşi are locul lângă o biserică. Deşi părea profund inocentă, această mică imagine îi umplu lui Matthew nările cu aroma difuză a tuturor piscinelor pe care le cunoscuse.

Când era mic, avea o asemenea pasiune pentru bazinele de înot, încât în cele din urmă deveni un înotător mai bun, mai rapid şi mai puternic decât s-ar fi aşteptat oricine de la o structură atât de fragilă.

Nu se simţea atras atât de piscine, cât de posibilitatea de a-i privi pe înotătorii tineri, de sex masculin, asemănători acelor statui fermecătoare, cariatide sau fântâni, cum plonjau în apă cu forţa unor torpile, pentru ca imediat să iasă la suprafaţă, despicând apa în fâşii ca numeroase perechi de foarfece. Simţurile lui abia trezite la viaţă erau mai degrabă incitate de ceea ce se întâmpla în culise. Acolo, descoperise cutremurat un adevărat cocktail de spermă, sudoare şi săpun, căci mlădioşii tineri, magnaţi ai frumuseţii, *dandies* ai goliciunii, medaliaţii cu aur la vigoare, echilibru şi siguranţă, se perindau înainte şi înapoi printre cubiculele mizerabile, expunându-şi trupurile de manechini, pozând în manechini, pozând în *Venus* a lui Botticelli sau în *Miss O'Murphy* a lui Boucher, ale căror funduleţe rozalii oricine s-ar arăta încântat să le plesnească zgomotos. Nu era ceva neobişnuit să zărească ce se întâmpla dincolo de faldurile unui prosop strâns cu neglijenţă peste picioarele încrucişate, care lăsa să se întrevadă luminescenţa unui corp de Narcis adolescent prins *in flagrante delicto* cu el însuşi, ale cărui expresii şi grimase îi evocau imaginea unui samurai pe punctul de a-şi face harakiri.

— Uite, zise Théo, punându-i aparatul de ras în mâini, poţi să-l foloseşti.

Vreme de o clipă, Matthew nu ştiu ce să răspundă; şi tocmai datorită acestei ezitări nu mai reuşi să disimuleze. Imediat Théo îi scrută cu privirea trăsăturile lui de băieţel cuminte, la fel de atent cum o făcuse tatăl său cu o seară înainte.

— Tu nu te razi, nu-i aşa?

Isabelle alunecă de pe marginea căzii şi se apropie de Matthew.

— Lasă-mă să văd.

Două bluze fără mâneci şi două perechi de chiloţi albi, dintre care unii cu o umflătură în dreptul şliţului, iar ceilalţi uşor adumbriţi de

silueta întunecată a unei movile triunghiulare se aplecară asupra sa — nimic nu putea să-l excite mai tare, să-l tulbure în miezul inimii şi în acelaşi timp să-l sperie.

Începu să se retragă, fără să reuşească altceva decât să se pomenească ţintuit în uşa băii, de care stăteau agăţate o mulţime de capoate şi halate de baie.

Când Isabelle întinse mâna să-i mângâie obrazul, o ţinu la depărtare de un braţ.

— Opreşte-te. Lasă-mă în pace.

Se retraseră imediat, frate şi soră. Îşi imaginau că Matthew devenise imun la toate astea, aşa cum şi lor încetase să le mai pese de ironiile pe care şi le aruncau unul altuia. Îi sperie imaginea ochilor lui mari, îndureraţi, în spaţiul închis, ochi care îi devorau întregul chip, baia strâmtă, creşteau în spaţiul dintre tavan şi pereţi, între pragul de sus şi cornişe, asemeni merelor uriaşe ale lui Magritte.

— Ei bine, nu mă bărbieresc, răspunse îmbufnat. Şi ce-i cu asta?

— Nimic, murmură Isabelle, cu un zâmbet vinovat.

— Şi tata era aşa, continuă el. Nu s-a bărbierit până la douăzeci de ani. Nu e nimic neobişnuit în asta.

— Bineînţeles. Doar că…

— Ce?

— E ceva neobişnuit pentru un american, nu?, zise Isabelle. Şi mai degrabă potrivit pentru un mexican.

— Mexican?

— Un mexican fără păr.

— Ce e asta?

— E o rasă de câine, spuse Isabelle. Mai interesant e că are şi păr. Are păr acolo unde au şi oamenii. Întrebarea este, tu ai?

— Ce?

— Ai păr… acolo?

Fără nici o ruşine, indică locul respectiv pe propriul ei corp.

Dragostea e oarbă, dar nu şi surdă.

Matthew simţi cum îi tremură buza de jos. Într-o secundă-două, urma să se transforme într-o piftie tremurândă, lipsită de terminaţii nervoase. Cu gura plină de pastă de dinţi şi apă, părăsi în grabă baia.

Îndreptându-se către camera sa, auzi cum în spatele lui izbucnea o ceartă între Théo şi Isabelle, apoi cum se trântea o uşă. Fără suflare, încă în chiloţi, frecându-şi bărbia cu un prosop, Théo îl prinse din urmă.

— N-o lua în serios, zise, cuprinzând cu braţul umerii lui Matthew, nu-i nimic faţă de ce păţesc eu în fiecare zi.

— Prea târziu. Plec.

— Pleci? Dar n-ai luat micul dejun.

— Nu mănânc niciodată dimineaţa.

— Dar urma să te invităm să mai rămâi.

— Cum?

— Părinţii noştri pleacă la Trouville mâine. Pentru o lună. Şi ne gândeam că ţi-ar plăcea să te muţi aici. Nu trebuie să te întorci în camera aia, nu-i aşa? Ai plătit în avans?

— Nu…

— Ei bine, atunci rămâi. Isa va fi dezamăgită dacă nu rămâi. Am discutat despre asta aseară.

Ultimele cuvinte îi scăpaseră fără voie. Din moment ce Isabelle se ridicase înaintea lor de la masă, ea n-ar mai fi avut când să mai vorbească cu Théo până dimineaţă. Dar mintea lui Matthew nu se mai concentra acum pe argumente mărunte, ci pe altele, mult mai puternice.

I se oferise privilegiul accesului la o lume secretă, o lume din care fusese mereu exclus, o planetă mult îndepărtată de sistemul solar al oamenilor obişnuiţi, onorabili, care, ca şi astronomii medievali, aveau tendinţa de a confunda sistemul lor solar cu întregul univers. Era o lume despre care nu ştiuse nimic până în urmă cu douăzeci şi patru de ore. Pe locuitorii acestei lumi îi frecventase numai când avuseseră ei bunăvoinţa, asemeni îngerilor sau califilor, să hoinărească incognito prin lumea oamenilor obişnuiţi, onorabili.

Această planetă, orbitând în jurul Pieţei Odéon, se lăuda deja cu nişte membre încâlcite, paturi nefăcute, o baie comună caldă, umedă, cu ferestre înrourate, unde plutea un amestec de mirosuri dubioase, ca şi cu alte mistere care rămâneau nedezvăluite, dar care ar fi putut să se lase descoperite la un moment dat.

Să se mute în apartament, pentru cât de puţină vreme, ar fi fost o greşeală: asta ştia cu certitudine. Să n-o facă, ar fi fost în aceeaşi măsură o greşeală. Ideea era să facă greşeala potrivită, şi nu pe cea nepotrivită.

Când Isabelle veni să-i sărute fruntea cu afecţiunea unei surori şi să-şi ceară scuze, plină de ceea ce părea a fi doar sinceritate, pentru insensibilitatea de care dăduse dovadă mai devreme, Matthew acceptă. Mai târziu, în aceeaşi zi, merseră cu el să-şi ia lucrurile de la hotel.

În cele din urmă, ieşi la iveală că, într-adevăr, casa avea o astfel de aripă, locuită în exclusivitate de cei tineri. Îi dăduseră chiar şi un nume: *le quartier des enfants*. În drumul său către bucătărie, unde stăteau toţi trei cu coatele pe masă înmuind în cafea tartinele unse cu unt, Matthew îşi dădu seama cât de departe se aflau dormitoarele lor de centrul apartamentului.

Cum avusese mereu o constituţie prea fragilă pentru a putea fi trimis în vreo tabără, şi prin urmare nu luase niciodată micul dejun în afara propriei familii, Matthew era hotărât să păstreze amintirea

acelei prime dimineţi aşa cum păstrezi negativul unui film, în stadiul său primar, înainte de a fi fost şifonat din cauza proiecţiei. Dar rezultatul acestei hotărâri fu că îşi învesti fiecare gest cu o solemnitate nejustificată.

Ca şi regina Christina, simţea că atinge cana de cafea, lingura, zaharniţa pentru prima şi nu cea din urmă dată.

Plouase toată ziua, iar cei trei prieteni rămaseră în casă. Retrăgându-se devreme în biroul său, în căutarea inspiraţiei, poetul nu-şi mai manifestă deloc interesul faţă de situaţia lui Matthew. Soţia sa plecase la cumpărături în vederea excursiei la Trouville.

Băieţii îşi petrecură ziua întinşi pe patul lui Théo, lenevind ca nişte pisici, pălăvrăgind, punându-şi reciproc întrebări legate de filme, ca să-şi testeze memoria, şi actualizând albumul lui Théo.

Cât despre Isabelle, ea nu se arătă încântată de jocurile lor copilăreşti. Începu să citească un roman de Queneau, întorcând paginile cu lăcomie, ca şi cum ultimele rânduri ale fiecărei pagini adăposteau o enigmă extraordinară, a cărei rezolvare se afla pe pagina următoare. Din când în când, îşi despleticea membrele ei colţuroase, întinse peste un mic gramofon aşezat pe covor şi punea din nou acelaşi disc, *Que reste-t-il de nos amours?,* faţă de care făcuse o pasiune.

Ce soir le vent qui frappe à ma porte
Me parle des amours mortes
Devant le feu qui s'éteint.
Ce soir c'est une chanson d'automne
Devant la masion qui frisonne
Et je pense aux jours lointains.
Que reste-t-il de nos amours?
Ques reste-t-il de ces bons jours?
Une photo, une vieille photo
De ma jeunesse.
Que reste-t-il des billets-doux,
Des mois d'avril, des rendez-vous?
Un souvenir qui me poursuit
Sans cesse.
Bonheurs fanés, cheveux aux vents,
Baisers volés, rêves mouvants,
Que reste-t-il de tout cela
D'tes-moi.
Un p'tit village, un vieux clocher,
Un paysage si bien caché,
Et dans un nuage le cher visage
De mon passé.

Când Isabelle se ridică să pună din nou discul, a noua sau a zecea

oară, fratele ei îi aruncă o privire cruntă.

— Dacă mai pui o singură dată discul ăla, jur că-l rup în două.

Ochii lui Isabelle se umplură de uimire.

— Dar îţi place Charles Trenet.

— Greşit. Îmi plăcea.

— I-auzi, Matthew. Théo a văzut *Laura* de opt ori — de opt ori, poţi să-ţi imaginezi? Iar mie îmi ordonă să nu mai pun un amărât de disc. Ei bine, n-am s-o fac.

Şi, prefăcându-se indiferentă, aşeză din nou acul pe disc.

După hârşâitul obişnuit, vocea lui Trenet se auzi din nou.

Ce soir le vent qui frappe à ma porte
Me parle des amours mortes
Devant le feu qui s'éteint.

Théo se întoarse brusc la viaţă din stadiul larvar în care se aflase mai devreme, iar Isabelle se instală imediat în faţa gramofonului ca să-l apere de el. Ciocnirea devenise inevitabilă. Apoi:

Que reste-t-il des billets-doux,
Des mois d

Des mois d'*avril, des rendez-vous*
Un souvenir qui me poursuit…
Un souvenir qui me poursuit…

Un souvenir qui me poursuit…

Acul se înţepenise.

În loc să-i mai domolească furia, accidentul îl enervă şi mai tare pe Théo. Încercând să-l îndepărteze cu pumnii, Isabelle protestă cu un ţipăt ascuţit, de fată.

— Opreşte-te! Aşteaptă! Matthew, spune-mi, ce film?

— Ce?

Isabelle încerca încă să-l îndepărteze pe Théo.

— Spune în ce film — arrête, je te dis! — spune în ce film acul unui gramofon se blochează pe disc. Pregăteşte-te să plăteşti, dacă nu ştii.

— Un ac se blochează pe disc?

— Repede, repede, sau trebuie să plăteşti!

Matthew îşi scotoci prin memorie şi într-un final izbucni: *Top Hat*!

— *Top Hat?*

— Nu-ţi aminteşti? Fred Astaire dansează step în camera sa de hotel, deasupra apartamentului lui Ginger Rogers, iar discul se blochează?

Isabelle căzu pe gânduri, încercând să-şi reamintească scena.

— Are dreptate, să ştii, zise Théo.

— Bravo, micul meu Matthew!, strigă Isabelle.

— Dar, Isabelle, cum aş fi plătit dacă nu ştiam?

— A, zise ea, ar fi trebuit să spui!

Şi aşa începu jocul.

Isabelle, care obişnuia să dea fiecărui lucru un nume, chiar şi celor care nu aveau nevoie de unul, le boteză Home Movies. Ideea era următoarea: fiecare îşi vedea de treabă, împreună sau separat, citind, jucând table în faţa focului, identificând starurile care jucaseră în lista de filme din *L'Officiel des Spectacles* — aceasta părând a fi cea mai monotonă dintre ocupaţii — când unul dintre ei, asaltat dintr-o dată de vreo amintire oarecare, se oprea şi interpreta repede, pentru ceilalţi doi, o frântură dintr-o *mise en scène*, apoi striga: „Ce film?" sau „Numeşte personajul care...".

De exemplu, mai târziu, în aceeaşi zi, completându-şi albumul cu tăieturile din ziare pe care le colecţiona de ani buni, Théo puse peste ele un prespapier de sticlă — din cele care, întoarse invers, produc o mică furtună de zăpadă. Apoi, dând nepăsător din umeri, intenţionat sau nu, o lăsă să cadă pe covor. Fără să-i dea măcar şansa de a pune întrebarea regulamentară, Matthew şi Isabelle răspunseră la unison: Citizen Kane!

Asta nu era greu de ghicit. Dar, în timp, jocul deveni mult mai dificil. Într-o dimineaţă, în bucătărie, între Matthew şi Théo avu loc următorul schimb de cuvinte:

— Théo, mă întreb...

— Matthew, ai vrea să...

O pauză, apoi:

— Hai, zi...

— Scuză-mă, care era...

Încă o pauză.

— Nu voiam decât să...

— Intenţionam să...

În acel moment Matthew izbucni.

— Spune din ce film e!

— Ce?

— Hai, Théo. Spune filmul, un film în care doi oameni vorbesc în acelaşi timp.

Ce a urmat fu o furtună de proteste de genul: „Nu-mi spune, nu-mi spune!" sau „Timpul a expirat! Taxa!" — până ce Théo fie îşi amintea despre ce film era vorba, fie plătea taxa.

Taxele trebuia să pornească de la o bază strict monetară. Un franc, doi sau cincizeci de centime, în funcţie de veniturile victimei şi de toanele câştigătorului. Dar se plictisiră repede şi de aceste premii de nimic, care într-adevăr, din moment ce fondurile lor neînsemnate ajungeau oricum să fie adunate laolaltă, începură să pară lipsite de

sens. Nu, aşa cum o adevărată ierarhie de procese, torturi şi încercări transformă jocul, care începuse atât de inocent, cu feste şi chicote copilăreşti, într-un adevărat sacrament, o liturghie, la fel şi taxele dobândiră o semnificaţie cu totul nouă.

Dar să ne întoarcem la acea primă după-amiază. Théo şi Matthew părăsiră apartamentul la ora cinci. Motocicleta lui Théo era legată cu lanţ şi închisă cu lacăt în holul de la intrare al clădirii. Planul era ca ei să meargă până la hotel cu Matthew pe locul din spate, să-l lase pe acesta acolo şi să se întoarcă acasă, astfel încât el să-şi facă bagajele şi să ia apoi un taxi până la apartament. Dar a existat o deviere de la acest itinerar, una pe care Théo n-a îndrăznit să i-o mărturisească lui Isabelle, căci intenţia lui era să treacă pe la Cinematecă pentru a vedea dacă, prin cine ştie ce noroc, nu cumva aceasta îşi redeschisese porţile. Fiindu-i teamă de limba viperină a surorii sale, îl puse pe Matthew să jure că nu va sufla un cuvânt, altminteri va fi torturat de moarte.

Dar cel care te roagă să nu dezvălui un secret îl va lăsa el însuşi să-i scape înaintea ta. Aşa se întâmplă şi în cazul de faţă. Atât de repede încât, până să se întoarcă Matthew în *cartierul copiilor*[6], Isabelle se afla deja în posesia unui secret pe care el nu l-ar fi divulgat nici ars cu fierul roşu. Fără doar şi poate, semnul pe care stătea scris *Fermé* era încă agăţat de gardul Cinematecii.

Şi Matthew avea un mic secret. Era marţi, ziua în care obişnuia să se spovedească. Motiv pentru care, imediat ce Théo se îndepărtă, nu porni către hotel, ci în direcţia opusă, şi luă metroul către bulevardul Hoche.

Acolo, în biserica engleză, într-o firidă din faţa altarului, stătea o Madonă din ipsos, care ţinea în mâini, deasupra faldurilor sculptate ale veşmintelor, un glob pământesc, mare cât o minge de baschet. Chipul ei palid era înclinat într-o parte. Haloul, înconjurat de o ghirlandă de stele, părea un evantai electric aflat în mişcare. Ochii ei lucioşi, lipsiţi de expresie, păreau închişi deşi nu erau, ca şi cum nişte pupile false îi fuseseră desenate peste pleoape.

Matthew îngenunche în faţa ei şi se rugă pentru ceva ce nu ar fi trebuit să facă niciodată obiectul unei rugăciuni, un lucru pentru care, în caz că s-ar fi întâmplat, ar fi trebuit să meargă la spovedanie.

Degeaba se lupta cu el însuşi să nu rostească, nici măcar în gând, rugămintea blasfematoare. Din păcate, problema cu carnea nu e că este prea slabă, ci, dimpotrivă, prea puternică.

De fapt, Fecioara îi auzi rugăciunea. Şi chiar dacă ochii ei pictaţi nu vărsară nici o lacrimă, Matthew o făcu — ceea ce putea trece drept un adevărat miracol.

Întorcându-se printre şirurile de scaune, băgă de seamă că o femeie tânără tocmai părăsea confesionalul. După ce ezită o clipă, intră în

locul ei.

— Binecuvântează-mă, părinte, bolborosi, căci am păcătuit.

Preotul avea un accent irlandez şi o voce obosită şi sonoră.

— De când nu te-ai mai spovedit?

— Nu înţelegi, părinte, zise Matthew, nerăbdător să se sfârşească odată. Tocmai am păcătuit. Chiar aici, în biserică.

— Ei bine?, făcu preotul pe jumătate adormit, ieşind dintr-o dată din toropeală.

Odată întors la hotel, Matthew îşi îndesă toate lucrurile într-o valiză de piele. Apoi plăti nota şi îl puse pe recepţioner să-i cheme un taxi.

Când taxiul opri la semafor în intersecţia de la Odéon, o maşină de pompieri trecu în viteză pe lângă el, cu sirena vuind, cu furtunul uriaş încolăcit ca o coadă de păr împletită, cu pompierii îmbrăcaţi în roşu aprins, gata să salveze preţioase vieţi, ca nişte adevăraţi Keystone Kops[7]. Imaginea îi aminti de dormitorul său din San Diego, de casa părintească şi de cele ale vecinilor, având aceleaşi aspersoare pe gazon şi aceleaşi maşini mari, americane, de culoare bej, parcate în faţa garajelor. Şi asta pentru că orice maşină de pompieri inoculează un sentiment de confort şi declanşează în mod neaşteptat nostalgia.

Mai contemplă o dată imaginea. Lumina semaforului se făcu verde şi taxiul porni.

În acea seară, Matthew cină cu Théo şi Isabelle într-o braserie unde se mânca peşte din Piaţa Bienvenue din Montparnasse. Făcu el cinste, pentru că tocmai fusese invitat să locuiască în apartament. Comandară o tavă imensă cu stridii, midii, melci, creveţi, crabi şi homari, totul aşezat pe un strat de gheaţă. Mânuind tot felul de ciocănaşe, cleşti, chiar şi limbile proprii, lăsară platoul mai devastat decât un sit arheologic.

Nu se întoarseră acasă decât după miezul nopţii. Poetul şi soţia lui se retrăseseră deja. Aveau în plan să plece a doua zi la crăpatul zorilor.

Deseori, când începea sau se pregătea să sfârşească una dintre cărţile sale, poetul alegea să se refugieze în casa de vară de pe coasta normandă. Şi deşi, în alte călătorii, când copiii erau mici, soţia sa obişnuia să rămână în Paris, acum prezenţa ei alături de el devenise necesară, în caz că, vreodată, la vreo oră din zi sau din noapte, îngerul păzitor al capricioasei inspiraţii ar fi hotărât să se pogoare pe pagina albă.

În copii, susţinea el, se putea avea toată încrederea. Erau fiinţe mature, inteligente. În plus, mai era şi sora lui, o fată bătrână în vârstă de şaizeci de ani, care putea să se asigure din când în când că lucrurile mergeau cum trebuie.

Şi, de nenumărate ori, i se dovedise că avea dreptate. El şi soţia lui se întorceau şi găseau apartamentul într-o ordine exemplară, iar pe

cele două odrasle făcându-şi conştiincios temele, traducând de mama focului din Virgil sau rezolvând vreo problemă de matematică ce implica ţevi, bazine şi robinete sparte.

Nimeni nu putea ghici, nu putea să-şi imagineze, modul în care apartamentul, ca şi cei care locuiau în el se metamorfozau între timp. Căci fiecare astfel de plecare a părinţilor îi lăsa pe copii cu îndeletnicirile lor. Iar acestea erau multe, variate şi minunate; atât Théo, cât şi Isabelle, cel puţin din vremea adolescenţei, profitau de libertatea fizică şi spirituală care le era garantată. Ca şi jucătorii împătimiţi care, privaţi de cărţile sau zarurile lor, pariau pe numerele de înregistrare ale maşinilor, pe viteza cu care alunecă picăturile pe un geam sau pe orice altceva, nu aveau nevoie decât de o complicitate reciprocă, necondiţionată, pentru a-şi sonda cele mai ascunse dorinţe.

Aventurându-se în lume fără nici o reţinere, ei făceau semne către ceilalţi, tot astfel cum o maşină semnalizează cu farurile când, într-o călătorie nocturnă, întâlneşte pe autostradă un alt vehicul. Apoi, când uşa lumii se închidea în urma lor, aceleaşi lumini străluceau cu putere, putând să orbească ochiul liber.

Ceea ce urma să se întâmple nu era nimic nou pentru ei; dacă de data aceasta nebunia lor era şi mai acută, se întâmpla pentru că găsiseră în sfârşit în Matthew un copil care putea ocupa leagănul incestului lor.

În primele câteva zile nu se întâmplă mare lucru. În fiecare dimineaţă, la bucătărie, luau un mic dejun format din cereale reci, amestecate cu fărâme de fulgi de ovăz care ajunseseră să formeze o crustă pe marginea castroanelor lor. Apoi Isabelle şi fratele său o porneau pe motocicletă spre liceul pe care-l urmau amândoi, în timp ce Matthew lua metroul către suburbii, unde se afla şcoala pe care o frecventa. În fiecare seară, când se întorceau, aruncându-şi paltoanele, gecile şi fularele pe jos în hol, se retrăgeau în cartierul copiilor şi se dedicau şedinţelor de Home Movies, pentru care începuseră de-acum să ţină chiar şi un scor. Zilele treceau pline de fericire pentru Matthew care, uneori, întorcându-se de la şcoală, lua metroul numai până la Denfert-Rochereau. De aici, mergea pe jos până la apartament, în pas vioi, desfătându-se la gândul că urma încă o seară în compania mult iubiţilor săi deopotrivă mentori şi torţionari.

Totuşi, în mod inevitabil, lucrurile nu puteau rămâne aşa pentru multă vreme. Căci aşa lucrează un drog. El ademeneşte victima cu fineţea unei lame de cuţit, permiţându-i următorului dependent să câştige el primele câteva mâini, înainte de a-l termina. Théo şi Isabelle aveau viciul în ei, iar pasiunea lor unul pentru celălalt, ca şi cea pentru filme erau singurele droguri care le fuseseră la îndemână. Iar Matthew — care, dacă nu şi-ar fi părăsit oraşul, s-ar fi însurat fără îndoială cu vreo iubită din copilărie, plină de răbdare, recunoştinţă şi

viclenie, cu care flirtase în mod fermecător — deveni zălog al destinelor lor incerte.

Prima fază a jocului, preistoria sa, nu a durat multă vreme, iar în curând, Isabelle, disperată că trebuia să aştepte ocazia de a se dezlănţui, se hotărî să forţeze puţin lucrurile.

Într-o după-amiază, se îmbrăcă într-o salopetă albă, îşi improviză un turban şi îşi puse nişte ochelari cu ramă neagră, ca o actriţă hollywoodiană din anii '30 surprinsă într-un moment de relaxare pe veranda impresionantei sale reşedinţe din Bel Air, apoi aruncă o privire în dormitorul lui Théo, unde cei doi băieţi îşi citeau unul altuia fragmente din *Cahiers du Cinéma*. Ochii ei de mărgea înregistrară dintr-o singură privire grămezile de cărţi, reviste, lenjerie, sandvişuri pe jumătate mâncate şi coji de alune. Zâmbind ca pentru sine, luă o ţigară şi îi bătu cu violenţă accentuată capătul de pachet. Apoi, trăgând cu ostentaţie din ea, lăsă să-i scape din colţul gurii următoarea remarcă, asemeni unui balon de gumă de mestecat:

— Ce cocină!

Fără să-şi ridice ochii din foaie, Théo răspunse în mod automat: „Liz Taylor în *Who's afraid of Virginia Wolf*".

Isabelle avu o lucire de satisfacţie în ochi.

— Greşit!

— Ba nu.

— Ba da.

— În prima scenă din *Who's afraid of Virginia Wolf.*

Dându-şi seama că se înşelase, Théo tăcu încurcat.

— Da, aşa e. Imită pe altcineva, nu-i aşa? Bette Davis?

— În ce, frăţioare?

— Doamne Dumnezeule, ar trebui să ştiu. E un film pe care l-am văzut?

— L-am văzut împreună.

— Da?

Théo se chinui să-şi amintească.

— Dă-mi un indiciu.

— Nici nu mă gândesc.

— Fii fair play. Zi-mi numele regizorului.

— Nu.

— Numai asta, te rog.

— Nu.

— Numărul de cuvinte din titlu.

— Am zis nu.

— Numărul de cuvinte din titlu? Cer chiar aşa de mult? Începu să se linguşească. *S'il te plaît*, Isa, *s'il te plaît.*

— Nu.

— Prima literă din primul cuvânt.

— Doamne, eşti jalnic, mârâi Isabelle. Nu-i aşa, Matthew? Nu găseşti că-i jalnic?

— Matthew!, strigă Théo. Pun pariu că tu ştii.

Dar Isabelle îl opri să spună ceva. Îi dăduse Sfinxul lui Oedip vreun indiciu?

Théo se văzu nevoit să se recunoască învins.

— *Beyond the Forest*, zise Isabelle, regizat de King Vidor. În 1949. Apoi: „Plata".

— În regulă. Cât?

— De data asta nu, făcu ea, încă imitând-o pe Bette Davis. De data asta vreau să fiu plătită în natură.

— Cum adică în natură?

Isabelle îşi coborî puţin ochelarii ei de vedetă.

— Te provoc să faci acum, în faţa noastră, ce te-am văzut făcând... îşi scoase de tot ochelarii şi arătă cu ei în direcţia portretului oval al lui Gene Tierney, în faţa ei.

Provocarea — de neînţeles pentru Matthew, care putea simţi deja cum umbrele misterioase ale unei noi ameninţări pluteau din nou deasupra camerei — fu primită cu o tăcere atât de adâncă încât reuşea să acopere orice alte sunete exterioare, terestre. Degeaba încerca vocea lui Trenet s-o întrerupă.

Ce soir c'est une chanson d'autumne
Devant la masion qui frisonne
Et je pense aux jours lointains.
Que reste-t-il de nos amours?
Que reste-t-il de ces bons jours?
Une photo, une vieille photo
De ma jeunesse.

Aruncându-i mai întâi o privire lui Matthew, Théo se întoarse din nou spre sora lui, cu un rictus înăcrit pe faţă:

— Habar n-am despre ce vorbeşti.

— Ba eu cred că ştii prea bine, drăguţule, o ţinu pe-a ei Isabelle, plină de nonşalanţă.

— Numai că, *voilà*, tu habar n-aveai că ştiu. În după-amiezele alea când veneai de la şcoală, te încuiai în cameră, iar patul tău începea să scârţâie din toate încheieturile — Doamne fereşte, ce, îţi închipuiai că sunt proastă şi nu ştiu ce faci acolo? În plus, patul tău se poate vedea foarte bine prin gaura cheii.

Bonheurs fanés, cheveux aux vents,
Baisers volés, rêves mouvants,
Que reste-t-il de tout cela
D'tes-moi.

Un p'tit village, un vieux clocher…

— Plata, făcu Isabelle impasibilă.
— N-am s-o fac.
— Nu?
— Tu n-ai face-o.
Isabelle rânji. Uitându-se în sus la portret, zise:
— Gene Tierney nu e tocmai genul meu.
— Ce javră eşti. Eşti o javră sadică.
— Nu, sunt „sadiană". Nu e tocmai acelaşi lucru. Căscă. „Plăteşti taxa sau eşti o găină laşă — ceea ce, cred că-ţi dai seama, înseamnă că jocul s-a sfârşit?"
Ochii lui Théo trecură de la unul la altul: Isabelle, Matthew, portretul oval.
— Foarte bine, Isa. Jocul trebuie să continue.
Vocea lui semăna cu a unui actor care primeşte o telegramă funestă tocmai când cortina e pe cale să se ridice, iar comedia stă să înceapă.
Niciodată Matthew n-o urâse pe Isabelle mai tare decât în aceste momente. O ura pentru că îi smulsese lui Théo, prietenul său bun, o făgăduială umilitoare, în legătură cu a cărei natură nu se dumirise încă, dar care îl făcea să-şi reamintească de micile mârşăvii săvârşite de cercetaşii urâcioşi prin corturile lor ascunse în luminişuri ferite.
Suntem lipsiţi de milă când ne descoperim propria josnicie, propria ipocrizie mizerabilă, reflectată în a altuia, iar oroarea care-l cuprinse pe Matthew, reunind nu numai viitorul lui Théo pe această insulă, această planetă, în acest apartament de la etajul unu al unei clădiri din Piaţa Odéon, dar şi pe al lui, fu dublată de cea mai incontrolabilă veselie.
Théo se ridică şi-şi scoase puloverul. Desfăcându-şi nasturii de la cămaşă, şi-o scoase, trăgând-o peste omoplaţi. Pieptul lui era complet lipsit de păr, cu excepţia unui singur smoc care-i răsărea din buric, asemeni unui izvor de munte care i se vărsa apoi în pantaloni, pe sub curea. Desfăcând-o şi pe aceasta din urmă, îşi lăsă pantalonii din catifea cord să-i cadă la picioare. Apoi, aplecându-se în faţă, îi scoase cu totul.
În acel moment, Isabelle îşi acoperi ochii cu palmele şi ţipă: Nu, nu! Pentru numele lui Dumnezeu, nu face asta!
Matthew nu înţelegea nimic. Se răzgândise? Îşi dăduse seama că Théo era mai deştept decât ea, căci o deconspirase?
Nicidecum. Căci, trăgând precaută cu ochiul printre degete, ca printr-o jaluzea, se cutremură.
— De câte ori să-ţi mai zic: ciorapii trebuie scoşi înaintea pantalonilor! Uită-te şi tu la tine, prostănacule, ai şosete bleumarin. Te fac prea palid şi scund când eşti în pielea goală. Scoate-i o dată.
Aruncându-i surorii sale o privire furioasă, Théo îşi trase ciorapii

din picioare. Făcu o mică pauză, apoi începu să-şi scoată chiloţii albi, rulându-i mai degrabă decât trăgându-i peste organele sale sexuale, cam cum îşi scoate o femeie ciorapii de nailon înainte de a-şi băga vârful degetelor în ei şi a începe să-i întindă pe picior, ajutându-se de latul palmei. Apoi îi lăsă să cadă în jurul gleznelor şi rămase aşa, cu genunchii împreunaţi, tremurând uşor, ca un Sebastian căruia-i lipseşte săgeata.

Acum, că se eliberase de crisalida abjectă a propriilor haine, transformarea era la fel de uimitoare precum cea a ştrengarilor zdrenţuiţi din Fez sau Tangiers care, odată ajunşi la plajă, năpârleau, lăsând loc splendidei lor goliciuni să iasă la suprafaţă.

Rămase aşa o secundă sau două, contemplându-şi propriul penis. Era aproape erect. Testiculele păreau la fel de grele ca nişte mici dovleci.

Îngenunche pe pat în faţa portretului oval. Cu ochii aţintiţi la masca impasibilă care-l întâmpina în tablou, începu să se mângâie. Acompaniat de scârţâitul arcurilor, care răsunau în cameră asemeni pistoanelor unui expres care-l purta tot mai aproape de scopul său final, mişcările mâinii i se înteţiră, reluându-şi instinctiv ritmul originar. Era ca şi cum membrul său livid îi stimula mişcările mâinilor, şi nu invers, iar el n-ar fi putut să şi le dezlipească de pe el nici măcar dacă ar fi vrut, pentru o singură clipă înspăimântătoare, de parcă degetele i se lipiseră de mânerul încins al unei tigăi. Iar când sosi momentul climaxului, jetul de spermă care ţâşni din penisul său fu strălucitor (aşa i se păru lui Matthew), cu mici sclipiri perlate, şi zăbovi în aer o miime de secundă, încremenit în zborul lui, ca o fântână care îngheaţă dintr-o dată, producând, la bătaia din palme a cuiva, îndreptată către micul turn de gheaţă ascuţit, o notă muzicală înaltă, pură şi cristalină.

Apoi, dintr-o dată, totul se reduse la umezeala lipicioasă, părul încâlcit de pe coapse, mirosul vag şi dulceag de pastă de peşte.

Théo se lăsase pe pat, răsuflând din greu, pe o parte, cu mâinile întinse de-a lungul corpului şi semăna cu un fumător de opium. În cuibul dintre picioarele lui, pasărea mamă se îngrijise încă o dată de ouăle sale.

Isabelle era o voyeuristă fină. Îi plăcea să-i spioneze pe voyeuri. Dincolo de lentilele negre ale ochelarilor, în vreme ce Théo se masturba, ochii îi alunecaseră rapid dintr-o parte într-alta, de la fratele ei la Matthew şi invers. Acum, când spectacolul luase sfârşit, nu se mai citea nimic în ochii ei. Doar o zbatere a genelor mai putu fi întrezărită în umbra lor, asemeni unui zbor de fluturi în noapte.

Cât despre Matthew, care urmărise scena cuprins de muţenie, simţea că trupul îi trăda sentimentele pe care nici măcar cu efort nu şi le mai putea ascunde. Obrajii i se umflaseră, mâinile îi tremurau, între

picioare părea că adăposteşte un pumn încleştat. Se întreba cum va mai putea să dea vreodată ochii cu Théo.

Aproape pe neaşteptate, după această declaraţie făţişă de război, urmă un armistiţiu, o pace temporară care dură vreme de două zile. Fie pentru că nici unul dintre ei nu mai spunea sau nu mai făcea lucruri care să le amintească scene de film, fie pentru că, şi mai probabil, li se părea deopotrivă imposibil să avanseze sau să bată în retragere, întrebările „Ce film?" sau „Spune un film în care..." nu se mai auziră o vreme în apartament.

Matthew ştia că episodul nu se încheiase, nu se putea încheia astfel. Fusese sigur de asta pentru că Théo se îmbrăcase fără mofturi, iar apoi se purtase de ca şi cum nimic nu s-ar fi întâmplat, nimic ce să îi determine o schimbare de atitudine. Dar tocmai pentru că, pentru Matthew, ceva se schimbase, şi încă în mod definitiv, comportamentul de neînţeles al prietenului său i se păru suspect.

Nori grei atârnau deasupra apartamentului. În această nouă stare, de aşteptare şi suspiciune, cartierul copiilor se transformase într-o colivie care se balansa înainte şi înapoi. Şi atunci, ca şi mai înainte, la aceeaşi oră, în noaptea aceea şi în următoarea, Matthew ieşise tiptil din camera sa şi se îndreptase spre dormitorul lui Théo. Acolo, ca din întâmplare, dar parcă intenţionat, uşa fusese lăsată întredeschisă, iar lampa de pe noptieră aprinsă. De pe prag, urmărea tăcut spectacolul celor doi fraţi, cu membrele încâlcite, cu un picior lăsat la vedere deasupra cuverturii şi celălalt abia vizibil sub ea; semănau cu o lebădă care-şi priveşte propria reflexie în undele unui lac.

Jocul se reluă în a doua după-amiază de când Théo plătise taxa în natură. Se aflau ca de obicei în cartierul copiilor, unde Théo, stând la fereastră, urmărea visător o umbră alungită care trecea prin dreptul ei.

Deodată, tocmai când aceasta se intersecta cu rama transversală a ferestrei, Théo îşi încrucişă braţele şi se aruncă pe covor.

— Aaa!, strigă el. M-au nimerit!

Contorsionându-se, îşi smulgea hainele.

— Durerea! Agonia! Of, Doamne, sunt terminat!

Într-un final, Isabelle îşi ridică ochii din carte şi îi aruncă o privire.

— Ce ai, îl întrebă, dar fără pic de curiozitate, numai de formă.

În aceeaşi secundă, Théo se ridică în picioare şi întrebă cu un rânjet.

— Ce film?

Vreme de două zile aşteptase Isabelle ca Théo să-i întoarcă foaia. Totuşi, întrebarea o luase prin surprindere. Nu putu decât să-l roage, prosteşte, s-o repete.

— Spune un film, te rog, în care o cruce face parte din scena unei crime.

— Vorbeşti serios?

— De ce nu?
— Trebuie să fie mai multe.
— Atunci nu-i greu să numeşti unul. E valabil şi pentru tine, Matthew.
Lui Matthew îi pieri culoarea din obraji. Îi venise şi lui rândul.
— Eu?
— Nu există nici o regulă care să spună că nu vă pot provoca pe amândoi în acelaşi timp.
— Dar, Théo, eu n-am nimic de-a face cu ce s-a întâmplat.
— Spuneţi filmul, veni răspunsul lui Théo, sau plătiţi taxa.
Răzbunarea, spune un proverb francez, e un fel de mâncare ce se mănâncă rece. Era clar că Théo îl prefera fierbinte. A chacun son goût, cum spun tot francezii.
Matthew îşi frământă mintea fără să ajungă la nici un rezultat. Dacă-i mai rămânea vreo speranţă că s-ar fi putut sustrage consecinţelor provocării lansate de Théo, consecinţe la care nici nu îndrăznea să se gândească, aceea era să-şi amintească un titlu. Cu siguranţă, Isabelle avea dreptate. Trebuie că existau o mulţime de filme în care o cruce să marcheze scena unei crime; dacă nu o mulţime, atunci măcar câteva, trei sau patru; trebuie să fi existat măcar trei sau patru.
Dar din cauza fricii de ceea ce i se putea întâmpla în blestematul de apartament, nu se mai putea concentra deloc. Putea să-l fi întrebat Théo orice titlu de film, un titlu oarecare, mintea îi devenea un gol.
Între timp, Isabelle se adunase. Nu dădu nici un răspuns la întrebarea care-i fusese adresată. Nici nu ceru, ca Théo, vreun indiciu ori reper. Până la urmă, ea era cea care dăduse jocului o nouă dimensiune şi îl cunoştea pe fratele ei, la fel cum se ştia pe sine, prea bine ca să se mai amăgească la gândul că ar mai fi putut reveni la poruncile copilăreşti care îi ţinuseră cândva în frâu.
— Timpul s-a scurs, spuse într-un final Théo, pe un ton oarecare.
— Filmul?, întrebă Isabelle. Era o întrebare de formă, dar una la care trebuia să se răspundă.
— Filmul? Scarface, Howard Hawks, 1932.
— Şi taxa?
— Ei bine, făcu Théo ridicându-se. Nu sunt sadic, Isa, după cum bine ştii. Nici măcar sadian nu sunt. Vreau doar să fie toată lumea fericită, fără ca cineva să rămână pe dinafară. Aşa că aş vrea ca tu şi Matthew, dragii mei companioni, să faceţi dragoste în faţa mea.
Isabelle îşi închise cartea, nu înainte de a lăsa un semn la pagina unde fusese întreruptă.
— Cum ţi-e voia.
— Nu aici, totuşi. Nu-mi place deloc să mă culc în cocina execrabilă a altcuiva. Nu te supăra, Matthew.

În vreme ce acesta din urmă nu mai era în stare nici să se mişte, Isabelle puse o serie de întrebări simple, de ordin practic, ca să înţeleagă ce se dorea de la ea.

— Prin urmare, unde?

— În camera de oaspeţi. În faţa lui Delacroix. Cine ştie, făcu Théo cu un zâmbet, poate că o reproducere va duce la alta.

— Nu te superi dacă mă dezbrac aici?

— Fă-o unde-ţi place.

Isabelle îşi stinse ţigara într-o scrumieră de alamă, apoi se îndreptă către gramofon şi puse iarăşi discul lui Trenet. Din moment ce melodia devenise laitmotivul jocului, ar fi fost ceva de neconceput ca taxa să fie plătită fără ea pe fundal.

Se dezbrăcă fără grabă, ca şi când s-ar fi pregătit de culcare. Nu-şi mai plimbă privirea de la Théo la Matthew şi nici nu şi-o feri cu sfială de ei. Singura urmă de perversitate din comportamentul ei fu că îşi păstră tot timpul ochelarii pe nas şi nu-i scoase până la sfârşit, descoperindu-şi ochii abia atunci.

Această tânără femeie, care se îmbrăca dintr-un capriciu cu hainele demodate ale bunicii sale, la fel de firesc cum o pasăre a paradisului îşi poartă penajul, părea că acum se dematerializase, se detaşase de propriul tors, pe care şi-l expuse cu nonşalanţă, de parcă se afla la o licitaţie unde tocmai se adusese în faţa publicului un tablou cu ea nud.

Era un tors alb şi zvelt, în ale cărui cute, adâncituri şi scobituri ai fi vrut să îţi afunzi degetele, curbura umerilor, feselor şi genunchilor, alunecările umbroase ale abdomenului, cele două cărări care duceau la fântâna magică din adâncul pădurii de basm care îi ascundea pubisul.

Cu hainele făcute grămadă la picioare, aştepta ca Matthew să se dezbrace şi el.

Pentru acesta sosise în sfârşit momentul, momentul după care jinduise atâta vreme, când urma să se urce în montagnerusse. Dorinţa resimţită atât pentru Théo, cât şi pentru Isabelle se împotrivea zadarnic unor amintiri care explodau în mintea lui cu puterea unor bombe subacvatice, imagini din copilărie cu ţipetele colegilor de şcoală traşi în joacă în toalete, cu testiculele mânjite cu cremă de ghete şi părul pubian ras. Indiferent cât de ridicol l-ar fi considerat prietenii lui în aceste momente, aceasta era singura posibilitate de a rămâne excitat: fuga.

Se repezi în goană către uşă. Dar Théo, care până atunci păruse leneş ca o odaliscă, sări dintr-o dată în picioare şi îl împinse înapoi. Prins în colţ, Matthew dădu îndărăt.

Vraja fusese spartă. Théo şi Isabelle se relaxară. Apoi, chicotind, se apropiară de el.

— Hai, micul meu Matthew, îl ademenea Isabelle, nu eşti foarte

galant, să ştii. Ţi-e chiar aşa de groază să faci dragoste cu mine?

— V-am văzut! strigă Matthew. Am văzut ce făceaţi amândoi!

— Ce tot spui acolo?

— V-am văzut împreună în pat!

— Oho, făcu Théo, oaspetele nostru a tras cu ochiul. Nu prea mi se pare un gest cumsecade. Mai ales că noi te-am primit atât de bine.

— De ce ţi-e teamă, îl întrebă Isabelle. Poate că-ţi lipseşte crăpătura din spate? Mi-am imaginat mereu că cineva aşa drăguţ, curat şi îngrijit ca tine nu are la spate decât lună plină din carne moale şi netedă de bebeluş. Asta era, Matthew? Asta nu vrei să vedem?

— Nu, nu, te rog, Isabelle, te rog nu face asta.

Se năpustiră asupra lui. Mai înalt şi mai musculos decât el, Théo îl doborî la pământ. Îi scoaseră adidaşii, ciorapii, tricoul cu însemnele UCLA. Cuprins de frenezie, Matthew încercă să se elibereze din strânsoarea lor. O mişcare a braţului său neajutorat îl făcu să atingă în treacăt sânii lui Isabelle. Cu răbdarea cu care ar fi curăţat foile de pe o anghinare, cu tihna în care l-ar fi tăiat cu o mie de lame, ajunseră şi la chestia victimei, dezgolindu-i pieptul scobit şi lipsit de păr, braţele acoperite cu fire de păr albicioase, picioarele subţiri şi bronzate.

Matthew încetase să mai opună rezistenţă. Isabelle se aşezase între picioarele lui, în timp ce Théo îi ţinea braţele lipite de pământ, iar el zăcea acolo, plângând ca un copil mic, în propriul lui amestec de lacrimi şi muci. Era gol, nemaipurtând decât o pereche de pantaloni scurţi de culoare bleu, pe care, cu o mişcare abilă a încheieturii, Isabelle îi trase în jos şi-i scoase, aruncându-i ca pe o minge pe podea.

Fură mai întâi surprinşi de albeaţa triunghiului dintre picioarele lui. În comparaţie cu braţele, picioarele şi pieptul, mai ales cu pieptul de tânăr american obişnuit cu soarele, adevărata sursă de energie, un lucru banal şi necesar existenţei zilnice precum un pahar cu lapte, abdomenul lui îi făcu să se gândească la porţiunea albă care rămâne pe un perete unde a fost agăţat un tablou.

Părul lui pubian era întunecat, mătăsos şi neted, ca cel al unui oriental. Testiculele semănau cu două agrişe cenuşii. Mădularul, care fusese circumcis, era aproape anormal de mic, şi totodată atât de îndesat şi rotund încât părea să fie un al treilea testicul. Imaginea era fermecătoare şi ar fi făcut pe oricine să simtă imediat nevoia de a cuprinde în căuşul palmelor, plin de tandreţe, rândunica ce tresălta.

Ceea ce Isabelle şi făcu. Înainte ca Matthew să mai poată da glas unei ultime rugăminţi, ea începu să-i frământe penisul cu mâini pricepute, mâini de artist, sculptându-l, netezindu-i încreţiturile şi dându-i forma finală.

Pentru Matthew, care nu cunoscuse niciodată senzaţia unei mâini străine care să-i atingă organul sexual, fu ca şi cum tocmai şi-ar fi descoperit un nou membru al corpului. Îşi ţinu respiraţia. Un lucru

care stătuse mereu în adâncul său, împietrit şi încordat, ceva ce-l crucificase pe dinăuntru, fusese în sfârşit eliberat.

Când Théo îi eliberă braţele, ele se înfăşurară instinctiv în jurul umerilor goi ai lui Isabelle. Ea îşi lăsă trupul în voia lui, strângând mădularul care era acum curbat în mod caraghios, ca braţul unui fotoliu Empire şi smulgându-i încă un suspin adânc.

Întâi li se apropiară buzele, iar mai apoi sexele.

Mai erau încă obstacole de îndepărtat. Erau amândoi virgini, Isabelle pentru că nu mai făcuse niciodată dragoste decât cu fratele ei, iar Matthew pentru că nu mai făcuse dragoste cu nimeni, în afara propriei persoane. Într-un final, gurile şi sexele li se lipiră în acelaşi timp, asemeni unor capse de la o cămaşă închise în aceeaşi clipă.

În timp ce, oricine ar fi ascultat, putea auzi afară, dincolo de fereastra dormitorului, un tropăit inexplicabil şi o adevărată fanfară de sirene ale poliţiei, Matthew şi Isabelle se abandonară cu fermecătoare stângăcie jocurilor dragostei. Sub privirea opacă a lui Théo, absorbit cu totul în sine, plăteau taxa.

În seara aceea nu mai trecu nimeni în vârful picioarelor de-a lungul coridorului care străbătea cartierul copiilor. Totuşi, dacă cineva ar fi făcut-o, dacă uşa de la dormitorul lui Théo ar fi fost lăsată întredeschisă, iar lampa de pe noptieră ar fi fost uitată aprinsă, ceea ce ar fi văzut ar fi fost: pe Théo, Isabelle şi Matthew dormind împreună, bestia cu trei capete.

Deşi acea noapte a constituit un punct de răscruce în armonia din apartament, Home Movies nu s-a sfârşit aici. Dimpotrivă, a inaugurat o fază cu totul nouă în economia jocului. Îl jucau acum în mod obsesiv, la fel de monoton cum un marinar naufragiat joacă *x şi zero* pe nisip sau cum un condamnat joacă şah folosind drept piese umbre şi firimituri de pâine. Totuşi, fără ca ei s-o ştie, nu erau jucători ci pioni, pionii mutaţi dintr-o căsuţă în alta de adevăratul jucător, care plutea deasupra tablei, asemeni lui Fantomas deasupra Parisului.

În cele două săptămâni care urmară, cerul se dezlănţui în adevărate puhoaie de apă care îi forţară pe cei trei să rămână aproape în permanenţă înăuntru.

La început, Théo continuă să-şi facă obişnuitele excursii în cel de-al şaisprezecelea arondisment, unde încercuia Palais de Chaillot fără să coboare de pe motocicleta lui, apoi se întorcea în apartament cu bagheta de pâine sau cutia de lapte pe care se dusese special să le cumpere. Nu trecu mult până ce şi aceste excursii încetară. Motocicleta rămase să ruginească în holul murdar.

Ceasurile se opriră şi nimeni nu le mai întoarse. Paturile rămaseră nefăcute, vasele nespălate, draperiile trase. Treptat, orele, zilele săptămânii, apoi lunile anului îşi pierdură semnificaţia. Weekendurile veneau şi plecau pe nesimţite. Sâmbetele şi duminicile — care sunt, în

vieţile bine organizate ale omului obişnuit, onorabil, cele mai îmbucurătoare file ale calendarului social — nu mai putură fi deosebite de zilele lucrătoare, până ce singura măsurătoare a timpului deveni vizita la un supermarket de lux din vecinătate.

Aceste raiduri — căci, până la urmă, asta erau — îl îngrijorau pe Matthew la fel de tare cum o făcuse cursa prin Louvre. În timp ce el îşi umplea coşul cu marfă, prietenii lui îşi îndesau în buzunarele şi căptuşeala hainelor homari, trufe şi caviar, fructe de mango, foie gras, piersici şi, într-o ocazie de neuitat, o sticlă de şampanie pe care Théo şi-o ascunsese în partea din faţă a pantalonilor săi de catifea, suficient de încăpătoare. Ieşirea din supermarket îi punea lui Matthew nervii la încercare în aceeaşi măsură în care ar fi făcut-o un control vamal dintr-un aeroport.

Între timp, cecurile pe care poetul le lăsase copiilor săi zăceau neîncasate pe poliţa de deasupra căminului. Refugiaţi pe această insulă aflată la nici două sute de iarzi de Biserica Saint Suplice şi de Teatrul Odéon, cei trei tineri se comportau cum ar fi făcut-o orice marinari aflaţi într-o asemenea situaţie. O dată ce trecuseră de faza în care încă mai cercetau orizontul în căutarea unor semne de civilizaţie, şi încă mai mergeau în recunoaştere la Palais de Chaillot sau mai găseau de demnitatea lor să participe la vreun curs, două, începură să se rezume la ceea ce devenise limpede pentru toată lumea că avea să fie o lungă vacanţă.

Când nu şterpeleau delicatese din supermarket, găteau şi mâncau orice găseau comestibil prin frigider. Aceste decocturi excentrice, care amestecau deopotrivă dulcele, acrul, recele şi fierbintele, carnea şi peştele, erau servite de Isabelle direct din castroanele în care le pregătise. Şi dacă vreunul dintre băieţi se codea să se înfrupte din vreun *fondue* călduţ însoţit de un compot de broccoli cu prune rece ca gheaţa sau un inexplicabil *ratatouille* cu muştar, atunci le spunea cu emfază: „Mâncaţi ca şi cum v-aţi afla într-o ţară exotică, în care n-aţi mai fost niciodată, iar aceasta ar fi mâncarea lor tradiţională”.

Isabelle era cea care ţinea să se izoleze de lumea de afară. Ea fu cea care, imitând scrisul mamei sale, îi trimise directorului şcolii o scrisoare, anunţându-l că ea şi fratele ei erau amândoi ţintuiţi la pat de o hepatită virală. Tot ea fu cea care acceptă să fie intervievată de mătuşa pe care părinţii săi o delegaseră să aibă grijă de ei în absenţa lor.

Această doamnă extraordinară, care se achitase de funcţia ei de însoţitoare mai mult decât onorabil, îşi uimise familia cu douăzeci de ani în urmă, când schimbase o vioară pe un club de noapte — mai exact, vânduse Stradivarius-ul pe care-l moştenise de la bunicul său, un adevărat virtuoz polonez, ca să-şi cumpere jumătate din Le Nègre Bleu, un cabaret cu pretenţii de pe Champs-Élysées. Copleşită de

facturi, reguli ale Departamentului Sanitar şi un colectiv format din tineri isterici şi certăreţi, fu încântată să afle de la nepoata ei că ea şi fratele său mâncau sănătos, mergeau bine cu şcoala şi se duceau la culcare înainte de ora unsprezece.

Încetul cu încetul, Matthew începu să pătrundă în secretele intimităţii prietenilor săi; de pildă, o fotografie îngălbenită — decupată dintr-un *Paris Match* vechi şi ascunsă de Isabelle între paginile unei ediţii ferfeniţite dintr-un roman de Gide care poartă, nici mai mult, nici mai puţin, numele de *Isabelle* — a unuia dintre fiii lui Kennedy, luat din profil, la vârsta de paisprezece ani, imediat după ce fusese împuns în gât de cornul unui taur la Pamplona, şi care fusese binecuvântat, după spusele ei, chiar aşa plin de sânge cum arăta acolo, cu „cel mai frumos chip din lume".

— Ne ascundem sângele, spunea ea, când ar trebui să ni-l arătăm. Sângele e frumos, la fel de frumos ca o piatră preţioasă.

Théo îl lăsă să se uite pe o pagină dintr-un manuscris pe care îl furase de pe biroul tatălui său şi sperase să-l vândă într-o zi şi să facă o mică avere.

Din cele două sute de cuvinte stranii pe care le scrisese poetul, numai şapte rămăseseră neşterse. Erau şapte cuvinte care serviseră drept piatră de temelie la unul dintre cele mai faimoase poeme ale lui, de nenumărate ori antologat.

Isabelle îi arătă lui Matthew un flacon de somnifere pe care le adunase vreme de câteva luni sub pretextul că avea insomnie sau orice altceva. Erau destinate eventualei sale sinucideri, dacă se ajungea vreodată la asta.

— Ele sunt biletul meu de întoarcere, spunea ea. Oamenii se nasc potenţiali sinucigaşi sau nu. Primii nu se sinucid neapărat, ceilalţi o fac uneori. Eu aparţin primei categorii, tu celei de-a doua.

— Eu n-am să mă sinucid niciodată, spunea Matthew cu hotărâre. Eu cred cu adevărat că, dacă o faci, ajungi în iad.

Matthew, la rândul său, îşi dezvăluise şi el secretul legat de bulevardul Hoche.

— Asta pentru că eşti deja în iad când te sinucizi, spunea Isabelle.

— Inteligentă remarcă, replica Matthew, dar Iisus era şi mai inteligent. Să-ţi explic altfel. N-o să mă sinucid niciodată pentru că te iubesc.

— Poate că spui aşa, acum, dar s-ar putea să nu mă iubeşti pentru totdeauna.

— Te voi iubi mereu.

— Mă întreb dacă va fi chiar aşa. Dacă *amour* n-ar rima cu *toujours*, nu ne-am fi gândit niciodată că dragostea este eternă.

Matthew şi Isabelle vorbeau deseori despre incest, despre dragostea fizică dintre frate şi soră.

O întrebă într-o zi cum ajunseseră ea şi Théo împreună, în acest fel.

— Théo şi cu mine? A fost, replică ea cu naturaleţe, dragoste la prima vedere.

— Ce-aţi face dacă ar afla părinţii voştri?

— Asta nu trebuie să se întâmple niciodată.

— Da, ştiu. Dar dacă s-ar întâmpla?

— Nu trebuie să se întâmple.

— Dar hai să presupunem, de dragul discuţiei, că părinţii voştri chiar ar afla. Ce-aţi face atunci?

Isabelle se gândi o clipă.

— Asta nu trebuie să se întâmple niciodată, absolut niciodată.

Urmă o pauză înainte ca Matthew să vorbească din nou.

— Presupun că şi în cazul mamei care doarme cu tata tot despre un fel de incest este vorba.

Isabelle izbucni în râs.

— Matthew, dragul meu, eşti o figură!

Într-o seară, pentru prima oară, Matthew le vorbi prietenilor săi despre familia sa, despre trecut şi viaţa lui dinainte de *rue de l'Odéon*.

— Era în urmă cu doi ani, spuse el, când tata se întorcea din Vietnam. Îşi pierduse braţul drept. Aşa că, atunci când ne-am dus la aeroport să-l luăm, ne cam îmbărbătam unul pe celălalt, întrebându-ne cum o arăta fără el. Stăteam cu toţii acolo, aşteptând să coboare din avion. Şi deodată apăru, în uniforma lui cu nasturi strălucitori. Şi arăta bine, arăta absolut în regulă. Mâneca goală era vârâtă în buzunar, cum se face, aşa că arăta oarecum obişnuit. Aşa că atunci când păşi pe pistă, alergarăm cu toţii să-l întâmpinăm. Mama îl sărută şi îl îmbrăţişă plângând, deopotrivă fericită şi tristă. Apoi îl îmbrăţişară surorile mele. În cele din urmă, îmi veni şi mie rândul.

Se opri.

— Aveam şaisprezece ani. Nu-l mai îmbrăţişasem pe tata de ani de zile. Nu exista între noi nici o relaţie obişnuită, ca între tată şi fiu. Cred că mă şi jenasem de faptul că fusese în armată, în Vietnam. Şi am o bănuială că mă credea homosexual. În fine, eram acolo, amândoi, şi nu ştiam cum trebuie să mă comport. Fizic, mai exact. Pur şi simplu nu ştiam cum ar fi trebuit să-l îmbrăţişez. Şi asta nu pentru că-şi pierduse braţul. M-aş fi simţit la fel şi dacă n-ar fi fost aşa. Dar am văzut că el asta credea. Şi mi-am dat seama cât îl rănisem, cât de mult îl umilisem.

— Şi ce ai făcut?, întrebă Théo.

— Ne-am dat mâinile. El mi-a întins mâna stângă şi eu i-am strâns-o cu dreapta. Apoi s-a întors către altcineva. Şi asta a fost tot. E ciudat, totuşi. Abia după ce şi-a pierdut braţul am început să-l iubesc pe tata. Arăta atât de vulnerabil, cum încerca să se spele pe faţă, să citească un ziar sau să-şi lege şireturile cu o singură mână! Era ca şi cum abia

pierderea unui braţ îl făcuse o fiinţă întreagă. Dar eu stricasem totul. Avusesem o şansă şi o ratasem.

Cinemateca fu dată uitării. Aveau acum o Cinematecă numai a lor, una făcută din carne şi oase. Cu alte cuvinte, jocul nu mai începea din senin. Ziua citeau, jucau cărţi sau se căutau unul pe celălalt prin camere, pe când cortina se ridica şi jocul începea în fiecare seară la şase şi jumătate, opt şi jumătate şi zece şi jumătate, cu matinee duminica. Cartierul copiilor — la care, cu excepţia obişnuitelor drumuri la bucătărie, se redusese întregul apartament — devenise o cameră a ecourilor, în care citatele bine cunoscute oricărui cinefil din lume levitau asemenea unor cercuri de fum.

Garance! Garance!

Ştii să fluieri, nu-i aşa?

Pot să merg, Cavalero, pot să merg!

Eu am fost Frumoasa care a ucis Bestia!

Vous avez épousé une grue.

Marcello! Marcello!

A fost nevoie de mai mult de un bărbat ca să-şi schimbe numele în Shanghai Lil.

Tu n'as rien vu à Hiroshima.

Bizarre? Moi, j'ai dit bizarre? Comme c'est bizarre.

Ich kann nichts dafür! Ich kann nichts dafür!

Aliniază-mi suspecţii obişnuiţi.

Iu-huuu! Domnule Powell!

Ei bine, nimeni nu-i perfect.

Pauvre Gaspard!

Où finit le théâtre? Où commence la vie?

Fură improvizate costume, se puseră în scenă spectacole, se renunţă la scenele care nu ieşiseră de prima dată.

Cotrobăind printr-un dulap din camera de oaspeţi, Matthew dădu peste o pelerină veche de când lumea, pe care poetul o purtase zi de zi într-una din iernile din vremea Ocupaţiei. Blana sa mâncată de molii arăta de parcă ar fi fost ţesută din părul pubian a o mie de băieţi în casă filipinezi. Şi-o aruncă pe umeri. Apoi, definitivându-şi costumul cu una dintre cutiile de carton în care Théo îşi adunase colecţia din *Cahiers du Cinéma,* pe care desenă nişte trăsături de maimuţă şi o găuri în dreptul ochilor, îşi făcu o extraordinară apariţie în uşa dormitorului.

— Ce film?

Théo şi Isabelle izbucniră imediat: „*King Kong! Godzilla! Fantoma din Rue Morgue*!”.

Matthew dădu din capul său de maimuţă. Bălăngănindu-şi braţele pe lângă coapse, cu spinarea arcuită, se împletici către patefonul în faţa căruia, pe muzica lui Charles Trenet, începu un dans obscen,

înăuntrul hainei de blană şi al măştii de carton. Apoi îşi scoase masca. Faţa îi era roşie, genele acoperite cu cărbune, părul pudrat cu făină. Ieşi uşor din haină, sub care nu mai avea nimic. Continuă să danseze, gol puşcă.

Abia atunci îşi dădu seama Théo despre ce era vorba. „Marlene Dietrich în *Blonde Venus*!"

Mai apoi, după numai câteva secunde, fu rândul lui Isabelle să pună întrebarea „Ce film?".

Prinşi cu garda jos, uitându-se fără să priceapă mai întâi la ea, apoi unul la celălalt, băieţii îşi clătinară capetele.

— *O noapte la Operă.*

Cum tot dădeau semne de nedumerire, ea arătă spre penisul circumcis al lui Matthew.

— Uite! Trabucul lui Groucho — pălăria lui Chico — părul lui Harpo!

Izbucniră în râs.

Altă dată, Théo dădu peste un bici care fusese pus în debaraua casei sub un set de rachete de tenis şi o ediţie din operele complete ale contesei de Ségur. Se înfăşură într-un cearşaf, închise fereastra de la baie astfel încât încăperea se umplu de aburi ca un hamam turcesc, îşi roti biciul în jurul capului, ca Mastroianni în filmul lui Fellini*, 8 1/2*, în vreme ce Isabelle şi Matthew, aproape invizibili dincolo de perdeaua de abur, ţopăiau în cada plină cu apă fierbinte, apărându-se de loviturile care le şfichiuiau gleznele, coatele şi fesele.

Cu iuţeala acelor figuranţi care, fără să facă nici cel mai mic zgomot, rearanjează decorul din visele noastre, cadrele începură să se succeadă ameţitor. Baia, aproape inundată, se transformă în cea a Cleopatrei, din filmul lui DeMille. Drept lapte de măgăriţă folosiră câteva sticle din cel obişnuit, de vacă, iar în timp ce Matthew îl turna în cadă, Isabelle desfăcu larg picioarele, pentru a primi chiar între ele, ca într-o reclamă la ciocolata Cadbury, cele două şuvoaie de lichid opalin.

Baia nu mai servea acum drept anticameră a dormitorului, uneori adăpost pentru vreunul dintre participanţii la joc, care se refugia temporar acolo, ci drept arenă alternativă unde cei trei îşi desfăşurau activităţile. Cada era destul de mare pentru a încăpea cu toţii în ea, cu condiţia ca Matthew să stea la mijloc, permiţându-le lui Théo şi Isabelle să-i încercuiască talia cu picioarele lor la fel de lungi, în timp ce degetele unuia de la picioare, încreţite de la statul în apă, ajungeau la subsuorile celuilalt. Iar când Théo îşi îndesă pe urechi o pălărie Stetson în culorile unui canar, pe care o primise în copilărie, cândva cu mult prea mare, iar acum cu mult prea mică, Isabelle şi Matthew dădură răspunsul înainte de a apuca acesta să pună întrebarea.

— Dean Martin în *Some Came Running*!

— Michel Piccoli în *Le Mépris*!

Amândoi aveau dreptate.

De data asta, capodopera o aleseseră cei doi băieţi, era unul dintre *musical*-urile excelente ale lui Busby Berkeley.

Théo avusese dintotdeauna o slăbiciune pentru stelele care explodau, dând la iveală nuferi şi roţi ornamentate bogat pe care acel Mare Inchizitor, acel Torquemada al coregrafilor care era Busby Berkeley trăsese atâţia fluturi din material sărăcăcios. Aceasta urma să fie, anunţară ei, cea mai ambiţioasă prezentare care existase, un adevărat *morceau de bravoure.*

Fără să aibă grija vreunui eventual intrus care să le violeze intimitatea în timp ce alcătuiau regia, copleşiţi în acelaşi timp de amploarea proiectului, cei doi luară o oglindă aurită de deasupra şemineului, încă una de la baia principală şi le aşezară pe pereţii opuşi ai camerei lui Théo.

În mod excepţional, Isabelle fu scutită de participarea la aceste preliminarii. Dar când repetiţiile se terminară şi totul fu gata, ei îi fu rezervat în mod special unul dintre scaunele cu spătar înalt, ca unui părinte invitat la un concert improvizat de copiii săi.

Filmul cuprindea două scene.

În prima, Théo şi Matthew i se înfăţişau în rolurile lui Dick Powell şi Ruby Keeler. Purtau o uniformă jerpelită, kaki, de cadet şi o şapcă cu cozoroc, mai mică cu câteva numere de cât ar fi trebuit să fie, şi o rochie din tafta galbenă, asortată cu o pălărie cloş, ambele ţinute aparţinând cândva bunicilor. Unul lângă celălalt, Théo în dreapta, Matthew în stânga, începură un număr de striptease comun. Théo puse bolovanul în mişcare, dezlegând funda de la rochia lui Matthew, apoi se trase îndărătul lui şi reapăru din partea stângă, astfel încât acesta să poată, la rândul lui, să-i desfacă centura, dar de această dată din faţă — şi tot aşa, de la accesorii la haine şi de la haine la lenjerie, cu o asemenea dexteritate încât Isabelle avu impresia că în faţa ei se găsea un cor format din băieţi şi fete, aliniat de-a lungul unei scene, balansându-se şi scoţând fiecare câte un singur articol de îmbrăcăminte de pe celălalt, până ce toţi aveau să sfârşească goi puşcă.

Ajunşi în acel moment, începu scena „By a Waterfall”. Aşezaţi pe podea, cu picioarele desfăcute şi degetele abia atingându-li-se, cu trupurile oglindite la infinit, cântând melodia cât de bine puteau, deşi uitaseră cam toate cuvintele, începură să se masturbeze reciproc. Penisurile li se întăriră, intrând în erecţie, până ce părură că se vor întâlni la mijloc, asemeni degetele lor de la picioare. Într-un final, ajungând la trilurile false ale refrenului, ejaculară în acelaşi timp, cu energiile atât de înlănţuite în organele lor sexuale încât, în frenezia momentului, dimensiunile realităţii se alterară suprarealist şi fiecare

avu senzaţia că, aşa cum zăcea întins pe podea, se transformase într-un falus uriaş pe a cărui venă umflată, care sălta spasmodic, stătea un homuncul vineţiu care scuipa stropi de spermă din gura lui îngustă şi lipsită de buze.

Aplaudând frenetic, Isabelle strigă: „Encore!", o cerere căreia nici unul dintre actori nu i se mai putea conforma.

Aşa că, printre hohotele de râs şi abur, muzica lui Trenet, ceasurile neîntoarse, draperiile trase, tachinările şi zeflemeaua, strălucirea umedă şi aburită a unei piscine în care întregul apartament fusese scăldat, zilele treceau iremediabil, cu nepăsare, zile despărţite de nopţi la fel cum cadrele de film sunt separate de o bandă neagră.

În numele mamei sale şi folosind scrisul acesteia, Isabelle mai trimise o scrisoare directorului şcolii, anticipând plină de regret o convalescenţă prelungită pentru ea şi fratele ei, în timp ce amândoi îşi sunară pe rând părinţii la Trouville. Aflară că poetul luase o pacoste de gripă, cel mai probabil din cauza inspiraţiei sale bolnăvicioase... Întoarcerea la Paris se cerea amânată.

De asemenea, Matthew ţesea şi el la plasa lui de minciuni. Trimise câteva scrisori părinţilor săi furioşi. Cum acestea nu mai fură la fel de detaliate ca mai înainte, îi anunţa cu bucurie că nu mai locuia la hotel şi că se mutase în apartamentul unui scriitor francez celebru, ai cărui copii, dintr-un mare noroc, nu numai că erau de aceeaşi vârstă cu el, dar aveau şi interese comune.

Această turnură neaşteptată a evenimentelor îi bucură enorm pe părinţii săi, impresionaţi că timidul lor fiu ieşise din cochilie şi se aduna acum cu oamenii potriviţi.

Cecurile de pe cămin dispăruseră de mult sub o grămadă de cărţi, reviste şi albume de benzi desenate, apoi fuseseră date uitării. Matthew beneficia de un cont bancar alimentat la fiecare lună din San Diego. Raidurile prin supermarket încetaseră să mai fie un lux şi deveniseră o necesitate. Din nefericire, paza magazinului fusese avertizată în privinţa trioului şi, deşi contraatacară prin crearea unor diversiuni şi amplasarea unor momeli, iar o dată chiar dădură buzna în magazin, luând numai marfa pe care o puteau plăti, în ideea de a provoca intervenţia paznicului şi a pleda apoi plini de revoltă pentru nevinovăţia lor, după ce percheziţionarea avea să se sfârşească fără nici un rezultat care să-i incrimineze, se văzură nevoiţi să admită că era alcionică a caviarului şi a homarilor luase sfârşit.

Chiuveta din bucătărie era un adevărat cimitir al vaselor murdare. Tricourile, cămăşile şi blugii prezentau o varietate uimitoare de pete. Chiloţii refuzaţi cu dezgust şi socotiţi de nefolosit într-o zi erau în alta recuperaţi de pe covor, de sub canapele şi fotolii, consideraţi ce-i mai buni din ce-i rău şi reintroduşi în circuit. Şi pentru că cearşafurile zdrenţuite ale lui Théo se subţiau tot mai tare şi le intrau printre

degetele goale, făcându-i să se trezească cu noaptea-n cap şi să le bage la loc sub saltea, se hotărâră să poposească în camera Isabellei.

Dacă ea rămăsese până acum neatinsă, aceasta se întâmplase datorită respectului pe care-l aveau faţă de idealul ordinii burgheze, perfecte, în care Isabelle credea. Asemeni acelor gospodine sărite care îşi curăţă şi lustruiesc saloanele până le fac bec, astfel încât nimeni nu mai îndrăzneşte să calce în ele, ea insistase ca dormitorul ei să rămână neatins, „în cazul în care avea un vizitator”. Pe lângă asta, îi convenise ca, de câte ori izbucinse vreuna din certurile lor furtunoase, să se năpustească din camera lui Théo în a ei, înfigându-şi dinţii într-un măr de parcă ar fi fost coapsa fratelui său, îngropându-se într-una din poveştile de mister şi crime (pe care le adora) despre camere care nu se descuiau niciodată[8].

Nefericirea rezidă de obicei în incapacitatea noastră de a obţine *exact* tipul de fericire de care avem nevoie.

Nu numai că Matthew o iubea pe Isabelle, dar îi era recunoscător că îl ajutase să se elibereze de el însuşi, să îşi întindă aripile, mai înainte simţindu-se neputincios şi limitat, cu sufletul strâns şi ghemuit în adâncul lui la fel ca penisul din pantaloni.

Isabelle îl iubea pe Matthew, dar plăcerea pe care o resimţea când făceau dragoste era mai degrabă provocată de ocazia de a observa plăcerea lui. Nu înceta să se mire de forţa cu care îşi dădea capul pe spate, cu care pupilele îi jucau în orbite, de membrul său zbârcit, de culoarea alunei, moale, care dintr-odată se sumeţea plin de bărbăţie şi dădea drumul la seva lui albă — şi asta numai datorită faptului că i se vorbea ca unei plante de ghiveci.

Amândoi îl iubeau pe Théo. Şi totuşi, de când apăruse şi Matthew, care intrase în viaţa apartamentului ca un spectator întârziat într-o sală de cinema, Théo urmărise cum pretenţiile îi creşteau. La început, nu fusese mai mult de un animăluţ de companie, un cocker spaniel domesticit care dădea din coadă la cel mai mic semn de afecţiune, o achiziţie amuzantă care să aducă o gură de aer proaspăt în intimitatea lui şi a Isabellei, ce devenise sufocantă. Acum, cu poziţia superioară pe care o ocupa intrusul, fie că avea dreptate sau nu, Théo începuse să se simtă el însuşi amantul surorii sale, şi nu fratele geamăn, devenind astfel pradă unor nelinişti de amant la care geamănul fusese imun: junghiurile din cauza invidiei şi resentimentelor, frământările din nopţile nedormite pe care şi le petrecea brodând pe marginea unei remarce echivoce. Centrul tuturor acestora se dovedise fără doar şi poate Matthew.

Dacă, aşa cum îşi imaginaseră cândva, dintr-un capriciu, el şi Isabelle fuseseră amanţii mitici, Romeo şi Julieta, Tristan şi Isolda, ce mai erau acum? Un cuplu nepotrivit: Tristan şi Julieta.

Acum îi venise rândul lui Théo ca, în fiecare noapte, să se întoarcă

tiptil din baie, oprindu-se pe pragul dormitorului — asemuindu-se, cu ochii lui speriaţi şi moţul de păr ciufulit, unui travestit căruia tocmai i s-a smuls peruca — şi privind cele două trupuri goale, încolăcite şi, alături de ei, forma propriului corp imprimată în cearşafurile mototolite şi a capului pe pernă, ca şi cum ar fi fost martorul propriei absenţe şi şi-ar fi văzut fantoma.

Legătura dintre Isabelle şi Matthew pornise de la un anume gust al răzbunării infantile, resimţit de cel din urmă, răzbunare la care cei doi fraţi se provocaseră unul pe celălalt încă de când nici nu învăţaseră să meargă; prin urmare, Théo începu să simtă gelozia, un sentiment pe care nu-l cunoscuse înainte, ca pe o durere de măsea sâcâitoare şi monotonă. Totuşi, nu se putea spune că era cu totul nefericit: aceste tresăriri ale lui erau încă rare şi prea slabe. Doar că fericirea care îi era rezervată nu era tocmai cea pe care şi-ar fi ales-o el, dacă s-ar fi putut.

Era gelos pe Matthew? Era mai degrabă gelos în celălalt sens al cuvântului, al exclusivităţii pe care o deţinuse asupra trupului şi sufletului surorii sale. Uneori se gândea cu nostalgie la puritatea tabuului pe care-l încălcaseră împreună. Faptul că acea puritate fusese întinată la rândul ei de insinuarea unui al treilea, indiferent cât de mult ţinea la Matthew, îl dezgusta într-un mod de neînţeles. Mai era, de asemenea, o calitate a escapadelor lor care îi amintea de transexualii sud-americani care „vânau” noaptea în Bois de Boulogne, de acele bulevarde respectabile dimprejur pline de prostituate, mai bine delimitate decât parcările, de orgiile organizate de afaceriştii de vârstă mijlocie, în camere de hotel cu minibaruri luxoase şi oglinzi duble.

Nu ajuta prea mult nici faptul că Matthew continua să nu-şi ascundă sentimentele. Îi iubea cu atât mai mult pe Théo şi Isabelle, cu cât nu i se dăduse voie să-i iubească deloc. *Te iubesc*. Matthew rostea aceste două cuvinte cu uşurinţa cu care respira. Nu înceta să le tot repete.

Théo acceptă ca pe un drept, ca pe ceva despre care nu mai era nevoie să se discute, acel *Te iubesc* adresat lui. Pe cel destinat lui Isabelle nu putea să-l audă fără o iritare cumplită. Din acest punct de vedere, îi semăna lui Matthew mai mult decât îşi închipuia, căci şi el îşi dorea să aibă un număr nelimitat de amanţi, pentru care el să rămână însă unicul.

Deşi deveneau din ce în ce mai rare, astfel de accese de luciditate se mai întâmplau în apartament, când vreunul dintre ei realiza că ora socotirii finale nu era departe, că lumea cea mare, lumea care îi îngăduise atâta vreme, care îi lăsase de capul lor, avea să le ceară socoteală. Totuşi, cât de ciudat ar fi părut (deşi, ca să spunem adevărul-adevărat, nu dădură atenţie nici măcar acestei ciudăţenii), ora aceea părea că se amână pe termen nelimitat. Nici un telefon din

Normandia nu anunţă sosirea inevitabilă a părinţilor, nici nu mai fură deranjaţi de mătuşa de la *Le Nègre Bleu*.

De fapt, telefonul încetă de tot să mai sune; odată, când Théo ridică receptorul cu intenţia de a suna la Trouville într-un impuls de a grăbi inevitabilul, fu uimit să descopere că acesta murise, nemaiavând ton deloc.

Uimirea dură doar cât să se întrebe dacă avea rost să le spună şi celorlalţi doi. Apoi, presupunând că telefonul fusese tăiat din cauza facturilor rămase neplătite de când părinţii plecaseră, renunţă să se mai gândească la asta.

Que reste-t-il de nos amours?
Que reste-t-il de ces bons jours?
Une photo, une vieille photo
De ma jeunesse.
Que reste-t-il des billets-doux,
Des mois d'avril, des rendez-vous?
Un souvenir qui me poursuit
... qui me poursuit...
... qui me poursuit...
... qui me poursuit...

Ca un copil enervat că se poticneşte într-un cuvânt polisilabic, placa, zgâriată de câte ori fusese ascultată, se împiedica mereu, cu încăpăţânare, în acelaşi şanţ. Ascultarea cântecului deveni o treabă chinuitoare. Totuşi, după ce experimentară alte câteva melodii ale lui Trenet, sau alte piese clasice precum „Valsul trist” al lui Sibelius, „Tristeţea” lui Chopin, simţiră cu toţii nevoia imperioasă de a se întoarce la numărul cu care începuse jocul. În cele din urmă, repetiţia, care la început le zgâriase auzul, sfârşi prin a ajunge un fel de a doua lor natură.

Dăduseră căldura la maxim, iar acum umblau prin apartament în pielea goală — fără a fi întotdeauna perfect goi. Fiecare purta câte un singur articol de îmbrăcăminte, care putea fi: pentru Théo, un cearşaf alb pe care şi-l ţinea în jurul umerilor ca pe o togă, pentru Isabelle, o pereche de mănuşi de seară negre, care făceau ca în întuneric mâinile să îi dispară până la cot, asemuind-o lui Venus din Milo, pentru Matthew, o centură de grănicer din piele fină pe care o purta lăsată pe talie. Astfel, bântuiau prin cartierul copiilor, putând fi surprinşi într-o mulţime de posturi galante în fiecare zi. Nici unul dintre ei nu simţi nevoia de a numi jocul — dacă acesta putea fi considerat un simplu joc — Home Movies, sau în vreun alt fel, atât de tare se amestecase acesta în textura existenţei lor; iar aluziile cinematografice cu care începuse totul şi care deveniseră redundante fură într-un final abandonate. Acum, la mare căutare erau ciupiturile şi împunsăturile jucăuşe, travestiurile amuzante, *touche-pipi*-ul, glumele prosteşti de

adolescenţi. Lucrurile pe care se sprijiniseră în trecut îşi făcuseră datoria, fuseseră epuizate, iar acum nu mai rămăsese decât dorinţa sexuală explicită, pielea, carnea, corpul, prin ale cărui orificii, asemeni unor pui de vulpe orfani, se trezeau la realitate.

Înfometarea sfârşi însă prin a le da migrene teribile. Lipsiţi de orice resurse materiale, refuzând ideea de a cere ajutorul familiei sau prietenilor (căci, care prieteni?), îşi traseră pe ei câte un pulover murdar şi deşirat şi o pereche de blugi pătaţi, coborâră în vârful picioarelor până în curte şi începură să scotocească în lăzile de gunoi aliniate de-a lungul unuia dintre pereţi. Dar ceea ce reuşiră să scoată din ele, şi nici măcar nu fu prea mult, avu drept efect o constipaţie instantanee. După ce se opintiră şi pufniră o vreme, scoţând şi alte sunete, mult mai comice, sloboziră nişte pietricele tari, cu miros de mosc, de culoarea şi forma unor mingi miniaturale de rugbi, care o făcură pe Isabelle să strige în agonie, de dincolo de uşa băii, că în curând va fi nevoie să defecheze prin cezariană.

Într-o după-amiază, răscolind cămara în căutarea vreunui rest de mâncare, o baghetă de pâine uscată înfăşurată încă în celofanul ei, un baton de ciocolată suedeză mucegăită, Isabelle dădu peste o comoară de care ea şi fratele ei uitaseră. Pe raftul de sus stăteau trei conserve cu mâncare pentru pisici cumpărate pentru o siameză care murise de curând.

Théo găsi un desfăcător de conserve şi le deschise. Apoi îşi afundară mâinile în carnea moale, învelită de gelatină şi o înghiţiră pe loc, fără să se gândească la consecinţe.

Şi, spre ghinionul lor, avu asupra tractului lor digestiv efectul invers resturilor pe care le pescuiseră din lăzile de gunoi. Feţele li se înroşiră. Stomacurile începură să le bolborosească şi să fermenteze, producându-le gaze. Ţinându-şi mâinile în dreptul gurilor care erupeau asemeni unor vulcani, cei trei se repeziră în acelaşi timp către odaia de baie.

Isabelle, care avea cea mai mare prezenţă de spirit, se întoarse rapid către baia părinţilor, care se afla în afara cartierului copiilor, şi trase imediat zăvorul ca să împiedice orice intruziune.

Théo şi Matthew rămaşi pe dinafară se întrecură de-a lungul coridorului până la baia de lângă camera lui Théo. În pragul uşii avu loc o scurtă confruntare, amândoi luptându-se pentru a nu-şi vărsa măruntaiele pe loc. Şi, chiar dacă Matthew ajunse primul la scaunul toaletei, el fu imediat împins înlături de Théo. Dând înapoi, el alunecă şi îşi pierdu echilibrul, ducându-se pe linoleum ca un balon care se golea de aer, simţind că avea în intestine un vârtej asemeni unei morişti. Sub ochii celui care tocmai pusese mâna pe tron, carnea i se revoltă dând la iveală un torent puternic de nestăvilit de mizerie, spermă, vomă, gălbenuş de ou, caramel şi mucozităţi spuzite cu

argintiu. O clipă mai târziu, când Isabelle intră în baie, zăcea încă acolo, chircit în mijlocul fluidelor de tot felul pe care le eliminase trupul său, ca un orb care s-a împiedicat de tava cu micul său dejun.

Cu blândeţe, ea îl ridică şi începu să-l cureţe îndesând buretele plin de apă în crăpătura lui boltită, storcându-l de-a lungul deschizăturii îndurerate a feselor lui. Pe jumătate aprobând, pe jumătate speriat, el o lăsă să-i radă părul pubian, nu numai în jurul penisului, dar şi de-a lungul urmei înguste, abia mijite, de praf de puşcă ce îi şerpuia între coapse. Uitându-se la propria reflexie în oglindă, Matthew începu să se excite. Se frecă de propria imagine reflectată. Se mângâie, dar nu se învoi să-şi sărute decât buzele. O urmă abia vizibilă a acestor sărutări rămase o vreme pe suprafaţa de sticlă aburită, înainte de a dispărea precum zâmbetul pisicii de Cheshire.

Deodată, fără nici un avertisment, Théo îl propti de propria sa imagine reflectată. Cu ochii măriţi de spaimă, cu nasul întors într-o parte şi dinţii atingând sticla, cu obrazul stâng turtit de dublul din oglindă al celui drept, Matthew începu să rămână fără aer, cu atâta disperare încât ai fi putut crede că reflexia sa tocmai îi dădea sărutul vieţii.

Era clar că Théo avea de gând să-l sodomizeze.

Mai înainte, cei doi tineri păstraseră un anumit sentiment al măsurii, legat de până unde şi când se putea merge, ca să nu se sară calul. De la originile sale, acum irecuperabile, pierdute pentru totdeauna, jocul lor dur se limitase la mărunte umilinţe şi auto-supuneri la diverse ritualuri şi abuzuri. Acum, când Théo era pe cale să-l violeze pe Matthew, un viol care-l umplea de euforie, chiar dacă ştia că intenţia lui era de a-l face să sufere şi de a-l umili, încetară să se mai supună regulilor dinainte.

Încântată în adâncul ei de perspectiva acestei noi uniuni, Isabelle urmări cum penisul erect al fratelui său se strecură în şanţul îngust, acoperit de păr dintre fesele lui Matthew. Sub privirea reptilină a oglinzii de care era lipit, luptându-se să deschidă măcar un ochi, acesta scoase o serie de sunete care erau şi nu erau ale lui. Cu un geamăt agonic ce s-ar fi putut datora plăcerii sau durerii, el capitulă necondiţionat, asumându-şi într-un final ultimul rol în care îl distribuise viaţa, cel al îngerului martir, cu un fizic fragil şi un caracter de mieluşel, care urma să fie mângâiat şi lovit, legănat şi scuipat, inspirând celor care erau atraşi de el, celor de care se simţea, la rândul lui, atras, o dorinţă de protecţie şi, în acelaşi timp, un imbold de a-l murdări, de a distruge inocenţa care îi atrăsese la început.

\verseQue reste-t-il des billets-doux,
Des mois d'avril, des rendez-vous?
Un souvenir qui me poursuit

… qui me poursuit…
… qui me poursuit…
… qui me poursuit…

1 Frank Borzage — regizor care a primit Oscarul pentru filmul său „Bad Girl”, în anul 1932. Cronicarii de film ai vremii spun că premiul a fost nemeritat şi s-a datorat poziţiei privilegiate pe care o avea Borzage la Hollywood. (*N. t.*)

2 „Al şaptelea Paradis” — şi cu acest film Borzage a luat Oscarul, în 1928. (*N. t.*)

3 Maciste — unul dintre primele personaje — erou, al filmului italian. (*N. t.*)

4 Cum să-ţi îmbogăţeşti vocabularul. (*N. t.*)

5 Greve în care participanţii se aşezau într-un anumit loc, refuzând să-l mai părăsească până la satisfacerea revendicărilor. (*N. t.*)

6 În original *quartier des enfants*. (*N. t.*)

7 Keystone Kops — serie de filme mute, comedii ai căror protagonişti sunt un grup de poliţişti incompetenţi. (*N. t.*)

8 Aluzie la romanul *The Locked Room*, de Sjöwall şi Wahlöö. (*N. t.*)

POSTFAŢĂ

Prima versiune a romanului pe care tocmai l-aţi citit a fost publicată în anul 1988 sub titlul „The Holy Innocents”. Era primul meu roman, unul despre care, deşi per total reacţiile au fost pozitive, unii critici au spus că e excelent, alţii că este execrabil, iar cei mai mulţi s-au situat undeva la mijloc. A fost, la momentul publicării, din mai multe motive, o decepţie şi a rămas astfel. Într-atât încât, atunci când agentul meu a primit o ofertă de film pentru el, am refuzat categoric. Iar când, de-a lungul timpului, producătorii au continuat să-şi manifeste interesul faţă de el, am cerut să nu mai fiu informat în legătură cu identitatea sau intenţiile lor. (Sunt, în acest sens, un om care nu prea ştie să spună nu.)

Agentul meu mi-a respectat cererea până în primăvara lui 2001, când, în cele din urmă, a cedat. A intuit că voi fi interesat nu numai de faptul că oferta era făcută de Jeremy Thomas, de departe cel mai îndrăzneţ şi cosmopolit dintre producătorii de film britanici (*Merry Christmas, Mr Lawrence, The Last Emperor, Crash* etc.), dar şi pentru că ea implica numele unui regizor pentru care aveam cel mai mare respect, Bernardo Bertolucci.

Am acceptat oferta şi totodată sugestia lor de a fi şi scenaristul filmului: oferta, pentru că nu exista nicăieri în lume un regizor care să aibă mai mare afinitate cu tema romanului decât Bernardo; sugestia, pentru că îmi dădea şansa de a-mi rescrie, de fapt, romanul — sau, mai degrabă, de a transforma într-un palimpsest acea primă versiune care mă nemulţumea. (Un alt motiv era, fără ipocrizie, dorinţa mea de a face bani.) Noul titlu — *Visătorii* — îmi aparţine, dar imboldul de a renunţa la cel dintâi mi l-a dat Bernardo, care îl detesta în aceeaşi măsură ca şi mine.

Astăzi avem şi filmul lui Bernardo. Dacă cititorul l-a şi văzut, va realiza că această carte, deşi este mult mai apropiată de film decât prima versiune, nu e nici pe departe o novelizare. Şi poate aş putea explica şi de ce, printr-o mică analogie oarecum stranie. Când cineva poartă o pereche de pantaloni gri închis, să spunem, iar haina, care e de asemenea gri, nu are tocmai aceeaşi nuanţă, impresia generală va fi una de nepotriveală şi lipsă de eleganţă, ca şi când persoana respectivă ar pretinde că poartă un costum. Soluţia optimă este, evident, asortarea unei jachete de o altă culoare. La fel stau lucrurile şi cu un roman şi cu adaptarea sa cinematografică.

Ceea ce se întâmplă şi în cazul romanului meu şi al filmului lui Bernardo. Ar putea fi consideraţi gemeni, dar, ca şi cei doi fraţi din cartea mea, Théo şi Isabelle, nu sunt identici.

G.A.

Aprilie, 2003